

DE

DELAVSKA ENOTNOST

21. decembra 1968

Št. 51, leto XXVI

VAŠ ADUT
je nakup

pri

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO
TEHNO-MERCATOR
CELJE

MINUS 18°C V VAŠEM HLADILNIKU?
NEI Temveč v najnovjšem izdelku

LOŠKE TOVARNE HLADILNIKOV
L T H
KONZERVATORJU SGH-110

PLENUM RS ZSS:

Obseg splošne porabe mora biti odvisen od stopnje rasti družbenega proizvoda

Plenum je zavrnil osnutek zakona o republiški obdavčitvi sredstev skladov skupne porabe in osnutek zakona o financiranju kulturnih dejavnosti

Kakšna naj bo ekonomska politika in sploh politika razvoja Slovenije v prihodnjem letu in kako naj se ta politika uresničuje? To je bilo vprašanje, kateremu je bila v ponedeljek posvečena seja plenuma republiškega sveta slovenskih sindikatov, ki so ji prisostvovali tudi podpredsednik Izvršnega sveta SRS Vinko Hafner in član tega sveta Joško Štrukelj ter podpredsednik gospodarske zbornice Janez Nedog. Gradivo, ki so ga člani plenuma prejeli za to sejo, je bilo izredno obsežno, saj je vsebovalo dokument izvršnega sveta »Osnovna stališča in sklepi o izvajanju družbenega plana razvoja SRS do leta 1970 in o razvoju v letu 1969« ter enajst osnutkov oziroma predlogov zakonov, ki pomenijo konkretizacijo gospodarske politike v prihodnjem letu. Kot uvod v razpravo pa je podpredsednik RS ZSS inž. Jože Tribušon obširno obrazložil, kako sindikati gledajo na letošnji gospodarski razvoj in na možnosti tega razvoja v prihodnjem letu.

ODLOČEN ODPOR PRITISKOM ZA POVEČANJE SPLOŠNE PORABE NAD DOGOVORJENIMI OKVIRI

Inž. Tribušon je najprej poudaril, da so letošnji gospodarski dosežki nad predvidevanji v prvi vrsti zasluga širjenja kroga gospodarskih organizacij, ki svoje poslovanje uspešno prilagajajo načelom gospodarske reforme. Zato sindikati menijo, da mora temu krogu in njegovemu razširjanju biti podrejena vsa gospodarska politika v prihodnjem letu, ko bomo morali rešiti nekatere zelo važne naloge: narediti pomemben ko-

rak k nadaljnji modernizaciji gospodarstva, urediti nekatera ključna vprašanja infrastrukture (energetike in prometa), sanirati del gospodarstva, rešiti vsaj najhujša neskladja na področju splošne porabe (pokojnine, osebne dohodke v kulturi in prosveti ter milici), povečati obrambne napore, ob vsem tem pa povečati akumulativno sposobnost gospodarstva.

Te naloge so seveda zelo zahtevne, rešiti pa jih bo možno samo tedaj, če bomo zadržali približno enako dinamiko gospodarske rasti, kot smo jo dosegli letos. Pogoje za to ima-

mo, razen če ne bi prišlo do bistvenega poslabšanja sedanje konjunkturo našega gospodarstva.

Inž. Tribušon je opozoril, da bi vsako zaostajanje za planiranim porastom družbenega proizvoda pomenilo resno nevarnost za modernizacijo gospodarstva in za področje osebnih dohodkov, zaradi česar se moramo toliko bolj energično upreti vsem pritiskom za povečanje splošne porabe nad dogovorjenimi okviri. Torej — neizbežno je, da obseg splošne porabe podredimo stopnji rasti družbenega proizvoda.

Podpredsednik RS ZSS je dalje dejal, da bomo v prihodnjem letu morali za potrebe splošne porabe zbrati za skoraj 16% več sredstev kot letos, čeprav bo družbeni proizvod predvidoma povečan le za 10%. Gre torej za očitno prerazdelitev družbenega proizvoda med posameznimi oblikami porabe, ki je izredno občutljiva in težavna. Na splošno pa lahko ugotovimo, da so bile upoštevane pri planiranju gospodarskega razvoja Slovenije v prihodnjem letu bistvene zahteve sindikatov: ne povečati obremenitve gospodarstva, zmanjšati prispevne stopnje od osebnih dohodkov, bremena občanov pa pravičneje porazdeliti — tako, da bo za skupne potrebe več

dal tisti, ki več zasluži, oziroma ki ima višje dohodke.

DELITVE DRUŽBENEGA PROIZVODA GLEDE OSEBNIH DOHODKOV NI V SKLADU S CILJI REFORME

V razpravi o naši ekonomski politiki v prihodnjem letu se je najprej oglašil podpredsednik gospodarske zbornice Janez Nedog, ki je opozoril na nekatere značilnosti sedanjega razvoja. Dejal je, da so v našem zunanjetrgovinskem režimu

(Nadaljevanje na 3. strani)

Alpska modna industrija Radovljica

Alvira ZLATA KOŠUTA —
garancija za modne novosti

Kako »pravično«?

Te hladne decembrske dni se tako imenovana »široka javnost« v razgovorih o različnih vročih vprašanjih naše notranje politike še vedno najbolj razgreva ob »poletnem« vprašanju: kako zavezati bogatenje v naši družbi, to je, kako onemogočiti monopolne, konjunkturalne in privilegirane zasluge ter s tem omiliti razlike v socialnem položaju delovnih ljudi, ki ne temelje na rezultatih dela. Nikakor ni naključje, da je to vprašanje prav zdaj otoplilo javno ozračje: uresničiti nameravamo poletno zahtevo delovnih ljudi in obljubo predstavnikov skupščin, podprto z avtoriteto vseh vodstev družbeno-političnih organizacij, »naj tisti, ki dosega večje osebne dohodke, tudi več prispeva za skupno porabo.«

To zahtevo nameravamo uresničiti spet na najbolj enostaven način, s privitjem davčnega vijaka v dve matici: ugotovljivi osebni dohodki in premoženje.

Najbrž je za našo finančno in davčno administracijo res najbolj poceni in enostavna takšna praktična »realizacija« davčne politike, ki ji daje pravico, da jemlje denar tam, kjer ga je možno otipati ali prešteti; kljub temu pa bi ne smeli povsem pozabiti na glavno »to« zahteve delovnih ljudi — da je treba obdavčiti medrsem nenormalno ali celo nemoralno visoke dohodke (konjunkturalne, monopolistične, privilegirane), ne pa kar počez vse dohodke, tudi tiste, ki izvirajo iz dela. Sedanji predlogi za obdavčitev osebnih dohodkov pa so obdavčevanje zastavili po sta-

DOKLEJ PO »POSEBNIH POGOJIH« IN PO »INTERNIH ČLENIH«?

Odmevi in učinki smernic vodstev ZKS in ZSJ

V zadnjih mesecih smo prešli precej tiskarskega črnila na račun »odločne in dosledne bitke« za odpravo deformacij v našem družbenem razvoju. Vendar smo še veliko razgovorov na to temo sklenili tudi s takole opredeljenim, neobvezujočim »akcijskim napotkom«: družbeno-politične organizacije so dolžne tudi v prihodnje javno najostreje reagirati na negativne pojave v družbi, kot so: korupcija, privilegiji, špekulacije, nepravilno bogatenje in drugi nesocialistični pojavi, jih javno obsoditi in dosledno ukrepati še posebej, če gre za člane organizacije.

Najbrž ni treba posebej dokazovati, da tako izraženo »zaostreno stališče«, pa naj ga izreče še tako ugleden posameznik ali organ, ne bo spodrezalo korenin vseh tistih pojavov, ki jih našteva omenjeni sklep. Bolezen lahko začnemo uspešno zdraviti šele potem, ko spoznamo njene vzroke. Osnovna skupna vzroka za družbeno ne-

gativne pojave, ki se z njimi javno spopadamo, pa sta relativna nerazvitost proizvodjalnih sil in samoupravnih odnosov na različnih področjih našega družbenega življenja. Dokazi? Po-

glejmo samo nekaj njihovih javnih oblik in vzrokov.

- Svet delovne skupnosti KBH je v letih med 1965 in 1968 (do 30. 6.) odobril 190 kreditov za nakup ali gradnjo sta-

novanj v razponu od 3000 do 120.000 N-dinarjev z odplačilno dobo od 5 do 60 let, v veliki večini po obrestni meri 1%, v 8

Nadaljevanje na 5. strani)

ELAN

POHISTVO SLOVENIJALES

KOMENTATORJEV STOLPEC • KOMENTARJEV STOLPEC • KOMENTATORJEV STOLPEC • KOMENTARJEV STOLPEC

IZMENJUJEMO IZKUŠNJE

OBLIKE IN METODE DE LA V OSNOVNI ORGANIZACIJI

Nove naloge sindikatov zahtevajo tudi drugačne oblike in metode dela, kot smo jih imeli doslej. Predvsem je to pomembno za osnovne organizacije sindikata. Dosedanje izkušnje tudi kažejo, da so se naloge v sindikalnih podružnicah zgrnile predvsem na predsednika in morda še na tajnika, preostali člani sindikalnega organa pa v glavnem niso bili aktivni v taki meri, kot bi si želeli.

V večjih podružnicah so imeli organizirane posebne pomožne organe (komisije) za posamezna področja dela. V novih pravilih naj bi osnovne organizacije v posebnem poglavju obravnavale tudi oblike dela. Pravila naj bi določala, da so posamezni člani izvršnih odborov zadolženi za posamezna področja dela, na primer za:

- gospodarska vprašanja,
- varstvo delavcev in delovna razmerja,
- družbeni standard in rekreacijo,
- informiranje in poverjenost,
- interne predpise itd.

S tako razdelitvijo dela bi v mnogem razbremenili predsednika in tajnika osnovne organizacije. Predsednik tako ne bo več »deklica za vse«, ki organizira in dela vse — od razprave o statutu do izleta.

Z razdelitvijo dela in skrbi za izvedbo nalog se bo delo razdelilo med več članov. Pri delu pa bo dosežena večja strokovnost. Lažje delo bi imeli s tem tudi pri kadrovanju članov v izvršne odbore osnovnih organizacij. Marsikdo ne pristane, da bi delal v sindikatu, ker ne ve točno, kakšne so njegove naloge; ko bo pa vedel, kaj bo v odboru

njegova glavna zadolžitev, bo bržčas funkcijo raje sprejel.

Posamezni člani, ki so zadolženi za določena področja dela, se bodo povezovali s pristojnimi komisijami pri občinskem sindikalnem svetu in pri strokovnih odborih ter prenašali v osnovno organizacijo smernice, pobude in iniciative za posamezne naloge. Tudi člani osnovnih organizacij se bodo z vprašanji in željami ter s predlogi obračali tako na več članov in ne samo na predsednika. Vsak član izvršnega odbora naj bi imel možnost, da za reševanje nalog pritegne k delu še druge člane, ki bi v takem primeru tvorili delovno skupino toliko časa, dokler bi bila potreba za to. V večjih osnovnih organizacijah pa bi imeli za posamezna področja dejavnosti komisije, ki bi imele enake naloge. V komisije naj bi bila imenovana samo predsednik in njegov namestnik, drugi člani pa bi se lahko menjavali glede na aktivnost oziroma glede na naloge komisij. S takim načinom kadrovskih sprememb bi dosegli večjo aktivnost sindikata, saj je sedanje dveletno mandatno obdobje za mnoge člane predolgo, da bi vso mandatno dobo aktivno sodelovali.

Z razdelitvijo nalog med člane sindikalnega vodstva bi torej dosegli:

- aktivizacijo večjega števila članov in s tem večji učinek dela,
- večjo odgovornost posameznikov oziroma skupin za posamezna področja delovanja članov v izvršnih odbore osnovnih organizacij,
- večjo povezanost s komisijami občinskih vodstev,
- več usposabljanja in vzgoje članov za posamezne funkcije.

NACE PAVLIN

O DRUŽBENOEKONOMSKEM IZOBRAŽEVANJU ZAPOSLENIH IN SINDIKALNIH VODSTEV

Sestavina politične akcije

Na pobudo nekaterih občinskih sindikalnih svetov in delavskih univerz sta Republiški svet ZSS in Zveza delavskih univerz organizirala v Slovenskih Konjicah, Sežani, Kranju, Novem mestu in v Mariboru v oktobru področna posvetovanja o družbeno-ekonomskem izobraževanju zaposlenih in še posebej sindikalnih kadrov. Na zadnji skupni seji predsedstev RS ZSS in RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti, na kateri je bila podana informacija o teh posvetovanjih, se je tako izpolnila slika o tem, kako poteka to izobraževanje, kakšni so rezultati in kakšne so težave na tem področju dela.

Iz uvodne razprave tajnika RS Jožeta Marolta povzemamo najpomembnejše ugotovitve.

Z IZOBRAŽEVANJEM V OSNOVNIH ORGANIZACIJAH NE MOREMO BITI ZADOVOLJNI

V občinska in medobčinska sindikalna vodstva je pridrlo spoznanje o pomembnosti tovrstnega izobraževanja, zato je že našlo svoj delež domala v vseh programih občinskih svetov in odborov, zapostavljeno pa je še v osnovnih organizacijah. Zal pa tudi programi občinskih vodstev družbeno-ekonomsko izobraževanje obravnavajo največkrat le kot enkratno akcijo. Seminarje organizirajo le za novoizvoljene člane vodstev ali pa v seminarju seznanjajo vodstva le s programom politične aktivnosti v naslednjem obdobju. Izpolnjevanje znanja pa bi moralo biti stalno — in to tistega znanja, ki je potrebno pri delu v sindikatu in v samoupravnih organih.

Že pred področnimi posvetovanji sta na zahtevo nekaterih občinskih vodstev komisija za organizacijsko-kadrovska vprašanja pri RS in Zveza delavskih univerz izdelali predlog minimalnega programa družbeno-ekonomskega izobraževanja sindikalnih delavcev. Na tej osnovi je doslej že precej občinskih vodstev pripravilo svoje konkretne izobraževalne programe, ki jih ponekod tudi že uresničujejo. Opozoriti pa moramo, da nekatera občinska vodstva

premalo sodelujejo z delavskimi univerzami.

Na področnih posvetovanjih so nekateri zagovarjali misel, naj bi minimalni program bil prilagojen le konkretnim akcijskim potrebam sindikata. To ni sprejemljivo. Ločevati moramo potrebo po stalnem in sistematičnem izpolnjevanju družbeno-ekonomskega znanja od znanja, ki je potrebno za konkretno politično akcijo. Prvo je pogoj drugemu in drugo je logično nadaljevanje prvega. RS ZSS bo očitno moral v bodoče še vedno svetovati, katera aktualna vprašanja naj izobraževalni programi vključujejo v določenem času.

Zdaj so sklenili občinskim vodstvom predlagati, naj vsi čimprej pripravijo svoje programe izobraževanja, pri čemer naj zagotovijo stalnost izobraževanja. Občinska sindikalna vodstva se bodo očitno morala bolj zavzeti za to, da spoznanje o pomembnosti družbeno-ekonomskega izobraževanja zaposlenih prodré tudi v samoupravne organe, za kar se morajo zavzeti seveda tudi osnovne organizacije. Predlagali so, naj bi osnovne in občinske sindikalne organizacije s svojimi finančnimi načrti predvidele stalen odstotek sredstev, ki bi omogočala stalnost družbeno-ekonomskega izobraževanja. Zveza delavskih univerz pa naj bi pripravila program stalnega izpolnjevanja znanja preda-

vateljev. Osnovne sindikalne organizacije naj bi se zavzele za to, da družbeno-ekonomsko izobraževanje zaposlenih dobi svoje mesto tudi v vseh statutih delovnih organizacij.

NOSILCI IZOBRAŽEVANJA AKCIJ NAJ BODO OBČINSKE SINDIKALNE ORGANIZACIJE

Številne predloge iz razprave kaže upoštevati. Dolga Boštjančič je predlagala, naj bi izobraževalni programi vključili tudi nekatera znanja s področij, na katerih delavci odločajo, kot na primer to velja za norme mednarodnih konvencij o delovnih razmerjih in zdravstveni zaščiti. Lojze Capuder se je zavzel, da jasno povemo, kdo so nosilci družbeno-ekonomskega izobraževanja in da do zdaj razdobljeni denar za to smotrno uporabimo. Aleksander Cerče je opozoril na izkušnje nekaterih tujih sindikatov, ki imajo predavateljski kader organiziran v enem centru. Dejal je tudi, naj bi akcija družbeno-ekonomskega izobraževanja bolj izkoriščala »Sindikalno knjižnico«. Tilka Blaha se je zavzemala za jasno delitev dela med delavskimi univerzami in sindikati. Zavzela se je za stalnost izobraževanja, ki naj nam omogoči rast delavskih kadrov in njihovo vključevanje v družbene organe samouprave. Pri tem računamo na vse predavateljske

kadre, vse intelektualne moči. Center naj zagotavlja le osnovni program, literaturo in pomoč pri izpolnjevanju predavateljev. Igor Ponikvar je sodil, da sindikalna vodstva marsikje do sledje niso bila sposobna povedati, kakšen izobraževalni program žele. Majda Poljanšek se je zavzela za to, da izobraževanje vedno prilagodimo predizobrazbi članstva. Izobraževalni rezultati v Ljubljani očitno odstopajo od drugih. A kot je dejal tovariš Jože Marolt, minimalni program je potreben morda drugim 40 občinam, ki ne razpolagajo s takšnim kadrom kot Ljubljana. Milan Pogačnik je opozoril, da funkcionalno izobraževanje mora vključevati tudi samoizobraževanje in pri tem je potrebno videti vlogo našega sindikalnega tednika, njegove priloge »Pogovori« in vlogo »Sindikalne knjižnice«.

IZOBRAŽEVANJE MORAMO NUDITI ZLASTI MLADIM DELAVCEM

- Za konec posredujemo tri zelo enotne poudarke iz omenjenih razprav. Prvič, nosilci akcij družbeno-ekonomskega izobraževanja zaposlenih in še posebej sindikalnih vodstev morajo biti občinske sindikalne organizacije, da bi zagotovili v tem izobraževalnem programu jasno delitev dela, nju tisti deli, ki so specifični, ki so potrebni zaradi političnega delovanja sindikatov. Drugič, denar, ki je na voljo, je potrebno smotrno uporabiti. In tretjič, sindikati so dolžni nuditi tovrstno izobrazbo zlasti mladim delavcem.

SONJA GASPERSIČ

Bodočnost se razkriva

S sindikalnega občnega zbora v tovarni Motvoz in platno v Grosupljah

Pred dnevi so imeli občni zbor člani sindikata v tekstilni tovarni »Motvoz in platno« v Grosupljem. Na občni zbor sicer niso prišli vsi delavci, poslali so le delegate, ki pa so jih na občnem zboru dobro zastopali.

Takoj po uvodnih besedah predsednika sindikalne organizacije so delegati začeli zastavljati vprašanja. Zanimalo jih je, koliko časa bodo ženske še morale delati tudi ponoči, zakaj niso prešli na skrajšani delovni teden in zakaj imajo tako nizke osebne dohodeke.

Na večino zastavljenih vprašanj je odgovoril direktor tovarne. Dejal je: »Dolga leta je bila naša tovarna v hudih težavah. Zaradi izredno močne konkurence smo morali prodajati celo za lastno ceno!

Zakaj je do tako kritičnih razmer sploh prišlo? V Jugoslaviji je podobnih tovarn, kot je naša, veliko preveč. Da smo sploh kaj prodali, se lahko zahvalimo le dobremu imenu, ki ga pri kupcih uživa naša tovarna. Nismo pa seveda mogli zmerom nastopati z ekonomsko ceno, ker so naši konkurenti po navadi prodajali po nižji ceni od naše.

Sedaj smo jugoslovanski vrvarji končno sklenili sporazum: vsi bomo prodajali po istih cenah, drugim jugoslovanskim vrvarjem pa smo obljubili, da bomo mi prodajali samo v Sloveniji. Da bomo držali svojo obljubo, smo združenju morali dati ček za 500.000 N-dinarjev, ki ga združenje lahko proda, če se ne bi držali pogodbe. Take čeke so morali podpisati tudi drugi proizvajalci, ker je v tem garancija, da se bomo vsi držali dogovora.

Razen tega smo prodali vse stare zaloge in začeli z novo proizvodnjo. Razen iz konoplje sedaj izdelujemo vrvi in vreče še iz sintetične rafije. Prvo serijo je trg takoj pokupil, zanimanje za te izdelke pa še narašča.

Ko bo proizvodnja normalno stekla, bomo lahko tudi popravili naše osebne dohodeke. Nočeno delo bo pa ostalo, ker to, žal, zahteva tehnologija.

Grosupeljski vrvarji so bili z odgovori zadovoljni, upajo samo, da se bodo optimistična pričakovanja vodstva tovarne tudi kmalu uresničila. m. v.

REZERVIRANI STOLPEC

Ivo Movrin

predsednik sindikalne organizacije slopednega gradbenega podjetja Zidar, Kočevje:

- Katerim vprašanjem, ki najbolj prizadevajo vaše delavce, nameravate posvetiti na občnem zboru vaše sindikalne organizacije osrednjo pozornost?

Osebnih dohodkov naših delavcev niso zadovoljivi. Zato je potrebno delavcem obrazložiti gospodarski in poslovni položaj podjetja in ga primerjati z drugimi delovnimi organizacijami v naši stroki. Semkaj sodi tudi razprava o kalkulacijskih osnovah in o vrednotenju dela gradbenih delavcev, kot ga predlaga republiški odbor sindikata gradbenih delavcev. Poiskati je potrebno vse možnosti, da bi se predlogom republiškega odbora približali, kajti čeprav predlagane kalkulacijske osnove ne segajo visoko, jih v trenutnem položaju ne moremo doseči.

Naslednje vprašanje, ki ga bomo obravnavali na občnem zboru, je družbeni standard delavcev. Za boljše življenjske in delovne razmere delavcev se je naš sindikat vedno zavzemal. V teh prizadevanjih pa je mnogokrat zadel ob nepremostljivo oviro — na pomanjkanje sredstev. Navzlic temu smo zgradili v Kočevju približno 60 družinskih stanovanj za naše delavce, urejene so tudi stanovanjske razmere in prehrana samskih delavcev v Kočevju in na Reki, kjer imamo svojo delovno enoto. V dokaj neurejenih razmerah pa še vedno živijo naši delavci v ljubljanski delovni enoti. Že precej časa si prizadevamo, da bi zgradili v Ljubljani samski dom, v ta namen smo tudi že zbrali potrebna sredstva, vendar ne uspejemo dobiti kolikor toliko primerne lokacije.

Ivo Frece

predsednik sindikalne organizacije, Rudnika svinca in topilnica, Mežica:

- Kako se pripravljate na občni zbor vaše sindikalne organizacije in katerim vprašanjem boste na zboru posvetili osrednjo pozornost?

V teh dneh se sestajajo na svojih občnih zborih osnovne sindikalne organizacije po obratih. Na osnovi njihovih razprav in poročil bomo pripravili občni zbor rudniške organizacije.

Osnovne organizacije razpravljajo med drugim o predlogih reorganizacije našega sindikata, ki jo je pripravil rudniški odbor. Bistvo reorganizacije je v tem, da bi dosedanjih 14 osnovnih organizacij, ki so po obratih, združili v 7 sindikalnih organizacij po delovnih enotah. Te nove organizacijske oblike, ki jih bomo verjetno imenovali sindikalni aktivi, bi bile vez med osnovnimi organizacijami in rudniškim odborom — osrednjim sindikalnim organom rudnika. Taka reorganizacija obeta vsaj dve prednosti: vodstva sindikalnih aktivov bi lahko kadrovske bolj okrepili, ker bi jih sestavljali predsedniki osnovnih organizacij sindikata po obratih, in z neposredno povezavo med obrati in rudniškim odborom, ki ga sestavljajo tudi predsedniki sindikalnih aktivov, bi lahko hitro in učinkovito reševali vsa vprašanja, ki se sproti porajajo med članstvom, in uresničevali naloge, ki jih bomo zapisali v programu.

IZREDNO BOGAT PROGRAM IZOBRAŽEVANJA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V KRANJU

Le z znanjem bogato sindikalno delo

Poseben poudarek so dali politični šoli, ki jo bo obiskovalo vsaj 35 mladih sindikalnih delavcev

Kot je v uvodu povedal ANTE MARJANČIČ, predsednik komisije za izobraževanje pri kranjskem občinskem sindikalnem svetu in strokovni sodelavec tamkajšnje delavske univerze, je program izobraževanja sindikalnih kadrov zasnovan na vsebini dokumentov VI. kongresa ZSJ in na programskih osnovah zveze sindikatov Slovenije.

Kaj pravzaprav obsega izobraževalni program kranjskih sindikatov?

»V prvi vrsti izobraževanje sindikalnega aktiva v občini, to je članov plenuma občinskega sindikalnega sveta in članov vseh občinskih strokovnih odborov sindikata,« odgovarja Ante Marjančič. »Potem izobraževanje sindikalnega aktiva v vsaki kranjski delovni organizaciji, koder so zajeti tudi člani vseh komisij, ki delujejo pri izvršnih odborih sindikalnih organizacij, in izobraževanje sindikalnega članstva, zlasti pa aktivnih samoupravljavcev.«

Bi lahko označili oblike izobraževanja, ki ste si jih zamislili v okviru omenjenega programa?

»Izbrali smo si nekaj zelo pestrih oblik izobraževanja. Naj omenim najprej politično šolo, potem večdnevne seminarje za predsednike in tajnike sindikalnih organizacij, enodnevnice in tajnike sindikalnih organizacij in predsednike posameznih komisij, cikle predavanj za usposabljanje sindikalnega aktiva v občini in v vsaki delovni organizaciji in slednjic tudi samostojne seminarje o aktualnih dejnih problemih.«

Kot je nadaljeval Ante Marjančič, bodo v sindikalno poli-

tično šolo vključili mlajše perspektivne kadre, ki jim pomanjkljivo znanje onemogoča večjo družbeno aktivnost.

»Program šole zajema naslednja področja: osnovni ekonomski in idejno-politični problemi pri uresničevanju reforme. Samoupravljanje in družbeno-politične organizacije, aktualni problemi komune in delovnih organizacij v kranjski občini, normativna ureditev odnosov v delovni organizaciji in nova grupiranja v sodobni mednarodni skupnosti.«

Program sindikalne politične šole v Kranju obsega od 80 do 100 izobraževalnih ur, predavanje in razprav. Za preizkus znanja bo vsak slušatelj izdelal seminarso nalogo iz enega izmed obravnavanih poglavij ali pa bo opravil test s pisnimi odgovori na vprašanja iz zagovorov.

In kaj bo vsebina večdnevni seminarjev za predsednike in tajnike sindikalnih organizacij?

»Na teh seminarjih bomo obravnavali najbolj aktualne in pereče probleme časa, v katerem pač bodo ti seminarji, ter naloge, s katerimi se pri tem srečujejo sindikalne organizacije v občini ali v delovnih organizacijah. Udeleženci seminarjev bodo dobili tudi širši in ce-

lovitejši pregled nad problemi in nalogami, ki jih morajo sindikati razreševati po VI. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije. S temi seminarji torej želimo zagotoviti tudi enotnost sindikalne akcije.

Ciklusi predavanj za usposabljanje sindikalnega aktiva na ravni občine ali za posamezne delovne organizacije bodo zajemali gospodarjenje v delovni organizaciji, aktualne naloge in probleme samoupravljanja, samoupravno pravo v delovni organizaciji, organizacijo in naloge sindikatov, oblike in metode dela ter nekatera vprašanja medsebojnih odnosov.«

Poseben poudarek v izobraževalnem programu občinskega sindikalnega sveta v Kranju je dan tudi delu v sindikalni organizaciji, saj se-to iz dneva v dan zahteva sodobne metode dela. O programu tega izobraževanja je Ante Marjančič povedal naslednje:

»Tovrstno izobraževanje bomo izvedli na enodnevnih seminarjih za predsednike in tajnike sindikalnih organizacij ter za predsednike posameznih komisij. Okvirni program seminarjev predvideva naslednje teme: organizacijske osnove medsebojnih odnosov, glavne psihološke značilnosti odraslih, sredstva in metode spodbujanja dela, kolektivno vdušenje in javno mnenje, način vodenja skupine, potrebnost ali nepotrebnost sestankov, priprava na sestank, ravnanje z nekaterimi težjimi osebnostmi, organizacijske študijske sestanke in še marsikaj drugega.«

M. Z.

OBSEG SPLOŠNE PORABE MORA BITI ODVIŠEN OD STOPNJE RASTI DRUŽBENEGA PROIZVODA

(Nadaljevanje s 1. strani)

vedno močnejše težnje po subjektivnem reševanju vprašanj, in da se pod plaščem »zaščite« domače proizvodnje vse pogosteje javljajo težnje po vrnitvi na pogoje avtarkičnega gospodarstva. Glede odnosov med federacijo in republikami je tov. Nedog poudaril, da sklad za razvoj zaostalih področij še vedno pogojuje različne politične investicije, na katere gospodarstvo nima vpliva; zato bi bilo nujno, da se izkoriščanje tega sklada prenese v gospodarsko območje. Tovariš Nedog je dalje dejal, da varčevanje in racionalizacija na izvezgospodarskem področju napredujeta precej bolj počasi kot v gospodarstvu in da bi bilo zato po-

trebno še enkrat kompleksno proučiti področje splošne porabe — in to upošteva vse obremenitve gospodarstva, ki slabšajo njegov položaj. Naša industrija je nujno potrebna modernizacije in je zato ne kaže obremenjevati s pretiranimi obveznostmi, saj je podobna bolniku, ki je komaj začel okrevati.

Andrej Grahor je opozoril, da delež osebnih dohodkov v delitvi družbenega proizvoda ne raste tako, kot smo predvideli z gospodarsko reformo. V primerjavi s produktivnostjo osebnih dohodki zaostajajo, raste pa minimum za enostavno reprodukcijske delovne sile — z vsem tem pa se krepi pritisk na uravnilovko. Takšna politika osebnih dohodkov ne stimulira

sposobnih delavcev, s tem pa zavira razvoj gospodarstva. Trenutni položaj je sedaj sicer res tak, da v prihodnjem letu ne moremo pričakovati rešitve teh vprašanj, zavedati pa se moramo, da sedanja politika osebnih dohodkov lahko pomeni samo kratkoročno orientacijo, proti kateri bodo morali sindikati ostro nastopiti, če se bo nadaljevala tudi leta 1970.

Tovariš Grahor je dalje dejal, da bančnih sredstev sedaj ne moremo smatrati kot sredstva gospodarstva in temu njegovemu mnenju se je pridružil tudi Stjepan Šaubert, ki je navedel, da imajo letos banke 18% več sredstev kot gospodarstvo, prihodnje leto pa jih bodo imele več celo 35%. Njihova vloga pri investicijah raste, vla-

gajo pa praviloma v nove objekte, ne pa v modernizacijo sedanjih zmogljivosti. Če gospodarstvo ne bo imelo več sredstev za investicije, potem je vprašanje, če bo lahko uresničilo svoja prizadevanja v prihodnjem letu.

Jože Vidic je dejal, da dobiva vtis, da skušamo pokrivati potrebe splošne potrošnje ne glede na posledice, ki jih bo to imelo na proizvodnjo, in da večkrat naravnost zaviramo različne pobude, posebno na področju zasebnega dela, s tem pa zaviramo tudi gospodarski razvoj in možnosti za pokrivanje splošne potrošnje.

ZAVRNITEV DVEH ZAKONSKIH OSNUTKOV

Mnogi udeleženci razprave so s tehtnimi argumenti zavrnil predlog, da se obdavčitev sklada skupne porabe poveča in prenese v pristojnost republike. Rudi Bregar je nato v imenu komisije za življenjske in delovne pogoje pri RS ZSS predlagal, da se ta zakonski predlog zavrne, saj je praksa pokazala, da občine lahko vodijo mnogo bolj smotrno politiko uporabe sredstev skladov skupne porabe, saj pač bolje poznajo svoje specifične potrebe. Njegov predlog je plenum takoj soglasno sprejel, enako kot predlog Slavka Bohanca, da se zavrne zakonski osnutek o financiranju kulturnih dejavnosti v prihodnjem letu. Tov. Bohanec je dejal, da ta osnutek ne ureja vprašanja ustreznih virov za to financiranje, hkrati pa ni izoblikovan glede samoupravne zgradbe v kulturi. Predlagal je, da se takoj pristopi k pripravi sistemskega zakona o financiranju kulture, ki bi šel že v prihodnje leto v javno razpravo, veljati pa naj bi začel leta 1970.

Predsednik RS ZSS Tone Kropušek je na koncu razprave povzel sklepe in ugotovitve. Dejal je, da plenum potrjuje osnove gospodarske politike v prihodnjem letu, kot jih zahtuje skupščinska resolucija in da potrjuje tudi stališča svojega predsedstva o načelih te politike, ki jih je predsedstvo zavzelo na skupni seji z Izvršnim svetom SRS. Razprava na plenumu je pokazala, da letošnja dinamika gospodarske rasti vlija optimizem, obenem pa zavezuje sindikate, da podpirajo takšne ukrepe gospodarske politike, ki ne bodo vplivali zaviralno na dinamiko rasti gospodarstva. Sindikati so odločno za to, da skupna obremenitev gospodarstva v prihodnjem letu ne bo večja, kot je bila letos in zato se bodo uprli vsem pritiskom, da bi se te obremenitve povečale. Plenum je jasno povedal, da pretirano obremenjevanje osebnih dohodkov lahko odločno vpliva na gospodarski rast. V Sloveniji osebni dohodki zaostajajo za produktivnostjo in zato se že pojavljajo vprašanja, ki silijo bolj v uravnilovko kot pa v stimuliranje proizvodnje na podlagi delitve po delu. Kar pa zadeva politiko družbene potrošnje, plenum slovenskih sindikatov meni, da skupščinska resolucija o razvoju gospodarstva v prihodnjem letu sicer zajema osnovna stališča sindikatov, ki pa bodo kljub temu zelo pozorni do konkretnih ukrepov s tega področja, saj se zavedajo nevarnosti težnj, da bi se preveč vprašanj splošne potrošnje poskušalo urejati naenkrat.

MILAN POGAČNIK

1928

TRGOVINA IN REGIONALNI NAČRT GOSPODARSKEGA RAZVOJA SLOVENSKE OBALE

Važno je sodelovati

Komisija za izdelavo zasnove dolgoročnega razvoja obalnega območja se bo trudila, da bodo v delovnih organizacijah usposobili potrebno število programerjev, ki naj bi ali sami dajali nove ideje ali pa jih zbirali od drugih ter jih obdelovali in zaokroževali. Komisija bo tako obdelane ideje usklajevala z osnovnim načrtom razvoja na obali ter jih tako vključevala v razvojni koncept...

Pred dnevi je bil v Kopru razgovor o vlogi trgovine v gospodarskem razvoju slovenske obale. Slo je za enega izmed razgovorov v okviru priprav regionalnega načrta gospodarskega razvoja slovenske obale, ki ga organizirajo obalni sindikalni svet Koper, obalna konferenca Zveze komunistov ter komisija medobčinskega sveta za izdelavo regionalnega programa razvoja slovenske obale. Razgovora o vlogi trgovine v gospodarskem razvoju slovenske obale se je udeležilo več kot 30 predstavnikov trgovskih podjetij. Namen sestanka je bil predvsem v tem, da strokovnjaki iz trgovskih in sorodnih podjetij ter družbeno politični delavci izrečejo svoje mnenje in stališča k osnutku omenjenega načrta. Razprava pa naj ne bi bila omejena le na področje trgovine, ampak naj bi udeleženci razložili svoje poglede tudi do razvoja na drugih področjih, ki vplivajo na splošen razvoj obale.

TRGOVINA BO MORALA POSTATI VPLIVNEJŠA

Uvodne misli v razpravo je podal sekretar komisije medobčinskega sveta za izdelavo regionalnega načrta razvoja slovenske obale inž. Peter Aljančič, samostojni svetovalec za gospodarska vprašanja pri skupščini občine Koper, ki je med drugim povedal naslednje:

»Zasnova dolgoročnega razvoja obalnega območja ima svoj osnovni namen v tem, da poda usmeritev za poznejše odločitve, ki naj bi vplivale na optimalen razvoj slovenske obale. Ta zasnova naj bi bila torej dogovor za določeno razvojno politiko. Koncept razvoja pa ne bo obsegal le gospodarskega razvoja, ampak bo zajemal tudi socialni razvoj, pri katerem bo treba posvetiti posebno pozornost problemom medsebojnih odnosov in izobraževanju. Skrat-

ka, dolgoročni koncept razvoja mora podati osnove dolgoročne ekonomske — socialne politike in osnovnih načel uporabe obalnega prostora, kar naj bi bil rezultat enotne volje celotne družbene skupnosti obalnega področja. Seveda bodo na razvoj obalnega območja odločilno vplivali tudi dejavniki izven tega prostora. In ker so v sistemu našega gospodarstva odločitve v rokah številnih nosilcev gospodarske aktivnosti, bo treba naše razvojne zasnove sproti usklajevati z republiški-timi tovrstnimi načrti. Vsekakor bo morala biti naša komisija za pripravo dolgoročnega razvoja aktivna in borben nosilec zasnove in idej tudi nasproti republiškim organom, kadar bodo le-te dovolj proučene in podkrepjene z argumenti in v skladu z razvojem pomorskega gospodarstva in celotnega narodnega gospodarstva.«

O vlogi trgovine v gospodarskem razvoju obalnega območja pa povzemamo iz misli inž. Aljančiča naslednje:

»V prihodnjem obdobju bo morala postati trgovina na obalnem območju izredno vplivna. Koper naj bi postal poleg Ljubljane in Maribora najvažnejši trgovski center v Sloveniji. Treba bo misliti na vse večje vloge in pomen domače trgovine, to je oskrbe potrošnikov in turistov, na porast mednarodne trgovine in ne nazadnje tudi na maloobsejni promet, ki ga bomo morali čim bolj poživiti. Izredno važno pri vsem tem je poznavanje mednarodnih blagovnih tokov, če hočemo, da bodo naši programi smotni. Seveda se ob tem takoj postavi vprašanje, kdo bo analiziral mednarodne blagovne tokove in kdo jih bo poznal tako dobro, da bo kos izdelavi potrebnih dolgoročnih programov razvoja trgovine na slovenski obali...«

Inž. Aljančič je tudi poudaril, da je danes pomanjkanje programerjev v delovnih organizacijah zelo pereče vprašanje. Nasploh je premalo ljudi, ki bi poznali gospodarski položaj v svetu in naše današnje potrebe, zato je priprava regionalnega načrta gospodarskega razvoja slovenske obale še toliko bolj zahtevna in problematična.

VEČJO SKRB STROKOVNIM KADROM!

Vsi navzoči so se na omenjenem sestanku strinjali z ugotovitvijo, da bodo postale z leti zahteve po maloobsejnem prometu veliko večje. Zato bo potreboval ta prostor precejšnje površine novih prodajnih prostorov. Treba bo misliti tudi na nove kvalitete uslug, na primer na neposredno dostavljanje blaga na dom itd. Skratka, glede na porast prebivalstva na tem območju, na veliko večji turistični, maloobsejni in mednarodni promet, bo morala biti trgovina organizirana zelo smotno.

V tem so si bili udeleženci sestanka zelo edini, medtem ko o kakih konkretnih načrtih, kot jih imajo na primer že na področju prometa, gostinstva in turizma, tokrat še ni bilo govora. Večina pa se je strinjala z zaključkom, da bodo morala trgovska podjetja bolj skrbeti za strokovne kadre, ki bodo lahko opravičali potrebne študije in na osnovi tega pripomogli k zasnovi regionalnega načrta gospodarskega razvoja slovenske obale.

Koprski razgovor o vlogi trgovine v nadaljnjem razvoju obalnega območja sicer ne pomeni zelo velikega prispevka k načrtu gospodarskega razvoja, gotovo pa predstavlja pomemben korak v prizadevanjih, da bi začeli ljudje »iz stroke« premišljati o svojem perspektivnem razvoju. Predstavnik samoupravnih organov in strokovnjake, ki delajo v podjetjih, je treba prepričati, da morajo začeti razmišljati o svojem nadaljnjem razvoju, če želimo izdelati programe gospodarskega razvoja, ki nam bodo dejansko tudi koristili...« je bil eden izmed glavnih zaključkov omenjenega koprškega razgovora.

A. ULAGA

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

V podjetju, kjer delam, imamo uveden 42-urni delovni teden. Delovni čas je razporejen tako, da delamo vsako prvo soboto v mesecu, medtem ko so preostale sobote proste. Zaradi premalo delovnih ur pa delamo še po dve soboti v maju in v novembru. V zvezi z rednim letnim dopustom me zanima, ali se dopust šteje tako kot dejansko delam — po 8 ur dnevno in se dopust šteje, ali pa se mi šteje po 7 ur dnevno dela in sobota proste sobote, ali pa se mi šteje po 7 ur dnevno dela in sobota kot delovni dan. Menim, da je delavec prikrajšan, če se mu šteje sobota v dopust, oziroma se šteje kot delovni dan, čeprav je delavec »oddal« že med tednom v okviru osemurnega dela v prvih petih dneh tedna.

P. B. — Senovo

ODGOVOR:

Ce vpletje delovna skupnost petdnevni delovni teden, se šteje šteti dan glede uveljavljanja pravic iz dela v delovni organizaciji (letni dopust in drugo), kot da bi ga delavec prebil na delu. Tako izrecno določa člen 150 temeljnega zakona o delovnih razmerjih.

Iz tega določila torej sledi, da je prosta sobota tudi delovni

dan. Gre le za prerazporeditev delovnega časa; prosta sobota ni dan tedenskega počitka, ki ne šteje v dopust, temveč izrecno v smislu zakonskega določila delovni dan. Kot delovni dan pa se šteje v redni letni dopust. Vsaka sobota se vam torej — četudi se na ta dan v vaši delovni organizaciji ne dela — šteje v redni letni dopust enako kot preostali dnevi v tednu. Kot že rečeno, takšna razlaga sledi iz zakonskega besedila; v tem smislu je tudi zvezni sekretariat za delo izdal tovrstno obrazložitev.

M. LIPUŽIČ

KUPON za pravno posvetovalnico DE

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet ZA UVELJAVITEV ZAKONA O DOHODKU

Novi zakon o formiranju in delitvi dohodka, ki je bil sprejet letos, bo postal veljaven čez slabih štirinajst dni.

S tem pa se zastavlja povsem praktično vprašanje: kaj je bilo v minulih štirih mesecih storjenega v delovnih organizacijah, da bi bilo uveljavljanje načel novega zakona čim bolj uspešno? To je bilo tudi vprašanje, ki si ga je na nedavni seji zastavilo predsedstvo Centralnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije. Odgovor na vprašanje pa ni bil kdove kako spodbuden, saj razen v avtonomnih pokrajinah Kosovo in Metohija in Vojvodina ni bilo storjenega praktično nič. V razpravi na predsedstvu je celo prevladovalo prepričanje, da niso redki tudi vodilni delavci v delovnih organizacijah, ki o zakonu o dohodku ne vedo ničesar.

Ta ugotovitev je malce v nasprotju z odločnostjo prizadevanj sindikata, da bi zvezna skupščina sprejela zakon o formiranju in delitvi dohodka ter da bi le-ta čimprej stopil v veljavo. Vendar to ne pomeni, da velja zdaj odvračati puško v koruzo in da namerava sindikat čakati, da bo, kar pač že bo. Predsedstvo centralnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva se je temu nasprotno izreklo, da mora sindikat vztrajno in uporno zahtevati uveljavljanje zakona o dohodku ter prilaganje interne zakonodaje delovnih organizacij novim načelom, ki jih vnaša v družbeno ekonomsko življenje delovnih kolektivov prav ta zakon. Zato se je predsedstvo centralnega odbora zavzelo, da v prihodnje organiziramo še več seminarjev in razgovorov o določilih novega zakona in o spremembah, ki jih le-ta vnašajo v delovno kolektive, da je potrebno zagotoviti večjo pomoč strokovnjakov posameznim delovnim organizacijam itd.

ODLOČILI SO SE ZA KONFERENCO

10. avgust in
Bercegovina

V rudniku železne rude v Ljubiji so osnovali rudniško konferenco kot stalno obliko dela sindikata. Pred dnevi je tudi že zasedala na prvi, tokrat izredni seji. Delegati, ki so jih izbrali v osnovnih organizacijah in ki predstavljajo stalne člane rudniške konference, so na seji obravnavali nekatera najpomembnejša vprašanja delovne organizacije, kot na primer delitev dohodka, razvoj samoupravnih odnosov, zaposlenost in zaposlovanje, izobraževanje in kulturno življenje delavcev, življenjska raven delavcev. Ze na tej seji so številni predlogi, pobude in zahteve sindikalnih delavcev opozorile, da bo posej v življenju in v prizadevanju kolektiva pogostejše in tudi glasnejše slišati mnenje sindikata.

Tako že uspešnost dela prve izredne konference sindikata rudnika v Ljubiji pomeni dober obet za uspešnejše delo sindikata v podjetju. Po mnenju večine članstva je bil namreč rudniški odbor sindikata številčno prešibak, da bi mogel pravočasno in dovolj učinkovito uresničevati naloge, ki jih je nalagalo članstvo. Zdaj pa postavlja rudniški odbor izvršilni organ konference sindikata in bo tako zadolžen za povsem konkretne naloge pri uresničevanju delovnega programa.

Srbija KAJ PREDLAGAJO V PANČEVU

Ob koncu prejšnjega meseca je naslovil tovarniški odbor sindikata tovarne žarnic »Tesla« iz Pančeva malce neusakdanje pismo na predsedstvo Sveta Zveze sindikatov Srbije. Vsebinska pisma je pravzaprav posvečena skrajševanju delovnega staža, v njem pa delavci sindikalne organizacije izpovedujejo tudi svoje nezadovoljstvo sprico razmer, ki so nastale kot posledica spora med sindikatom in administracijo, kot so zapisali.

Poudarjajoč, da je resnica nekje na sredi med argumenti, ki jih navajajo zagovorniki skrajševanja delovnega staža, in argumenti nasprotnikov skrajšane delovne dobe, sindikat pančevske tovarne »Tesla« predlaga, da bi naj postalo izhodišče za upokožitev 35 delovnih let za moške in 30 za ženske. Ko bi delavec izpolnil te pogoje, naj bi odšel v pokoj po sili zakona. Kar pa zadeva starostno dobo, sindikat v »Tesli« predlaga, da je 55 let za moške in 50 let za ženske dovolj za upokožitev, višina pokojnine pa naj bi se v tem primeru določala po skali, ki bi jo opredeljevala dolžina delovnega staža. Kljub tem določilom pa naj bi delavci imeli možnost, da bi delali dlje, dokler ne bi izpolnili obeh pogojev — starostnega in delovnega. O tem naj bi odločala delovna organizacija, ki bi naj z delavcem podpisala tudi pogodbo o nadaljnjem delu. To podaljšano delovno razmerje pa ne bi smelo biti daljše od petih let. Izjemo v tem pravilu naj-bi pomenili le znanstveni delavci.

Protestno pismo občinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva v Mariboru

Odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva občine Maribor se je 11. decembra letos sestal na izredni razširjeni seji zaradi ocene položaja kolektiva TAM spriču sklepa sekretariata za zunanjo trgovino o uvozu kamionov iz kategorije proizvodnega programa TAM in po zahtevi delavskega sveta ter sindikalne organizacije TAM, da zavzame sindikat stališče do reševanja nastalih razmer.

Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino je izdal dovoljenje za uvoz 800 avtomobilov vzhodnonemške proizvodnje IFA brez posebnega pojasnila in ob negativnem stališču sveta za industrijo pri zvezni gospodarski zbornici. Pri vsem tem priporočila zvezni sekretariat narodni banki, naj daje kupcem teh kamionov posebne bonitete glede kreditiranja prodaje. Uvoznikom se torej omogočajo boljše pogoji prodaje avtomobilov, kakor domači industriji. Slišati je tudi vesti, ki se žal rade uresničijo, po katerih je pričakovati še dodatni uvoz kamionov za reševanje problemov v zunanjetrgovinski bilanci.

Znano je, da sodeluje TAM z več kot sto kooperanti v državi in da je ta kolektiv prebrodil reformne težave ter ima vse pogoje za večanje svoje proizvodnje. Pri tem podjetju sodelujejo kooperanti s 50% v proizvodnji kamionov. Zmanjšanje proizvodnje enega kamiona v TAM zmanjšuje zaposlenost za 1 delavca v matičnem podjetju in za 2 delavca pri kooperantih.

Odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva obsoja metodo obveščanja, ki je bila uporabljena v primeru uvoza kamionov, in prakso, s katero se enostavno negira mnenje sveta za industrijo pri gospodarski zbornici. Nezdružljivo je, da ima gospodarska zbornica, ki obravnava gospodarske probleme iz širšega vidika, kakor posamezni sekretariati, le pravico dajanja mnenja, ki se ga nato upošteva ali ne.

Protestiramo proti protežiranju uvoženega blaga z dajanjem večjih koncesij uvoženemu blagu kakor proizvodom domače industrije. Industrija na našem področju še komaj premaguje cene na svetovnem trgu, zato ocenjujemo tovrstno protežiranje uvoženega blaga kot nezdružljive primer prevajanja napak v zunanji trgovini na ramena proizvajalca, ki je v boju za svoje mesto na svetovnem tržišču že dosegel ustrezne uspehe. S takšnim postopkom je ustvarjena negotovost v krogu tistih proizvajalcev, ki so reformna prizadevanja vzeli zelo resno in se zanje nenehno bore z vsem svojim umskim in materialnim potencialom.

Sindikalni odbor delavcev industrije in rudarstva občine Maribor podpira reakcijo delavskega sveta TAM v zvezi z nastalimi razmerami ter poziva sindikalne organizacije v delovni organizaciji TAM, njenih kooperantov in drugih organizacij sindikata industrije, da prikažejo svojim članom posledice samovoljne zvezne administracije ter mobilizirajo vse delovne ljudi proti takemu ravnanju.

Zavedati se moramo, da samo protestiranje ne vodi do razreševanja težav, ki se pojavljajo v gospodarstvu. Nedavna praksa reševanja problemov v tekstilni industriji očitno opozarja na to, da s protesti pridobljene malenkostne koncesije niso zagotovile rešitve problemov v tej industriji, saj le-ta še nadalje le živetari. To velja tudi za industrijo tirmih vozil.

Ce hočemo doseči trajnejše reševanje gospodarskih protislovij in interesov proizvajalcev posameznih vej industrije, potem moramo bolj energično pristopiti k povezovanju kolektivov po panogah ter med njimi hitreje oblikovati resnične samoupravne odnose proizvajalcev na višjih ravneh. S tem bi lahko zagotovili večji vpliv proizvodnje na tiste ključne odločitve proizvajalcev, ki določajo pogoje poslovanja posameznega podjetja ter predstavljajo osnovo za dolgoročnejsše programiranje.

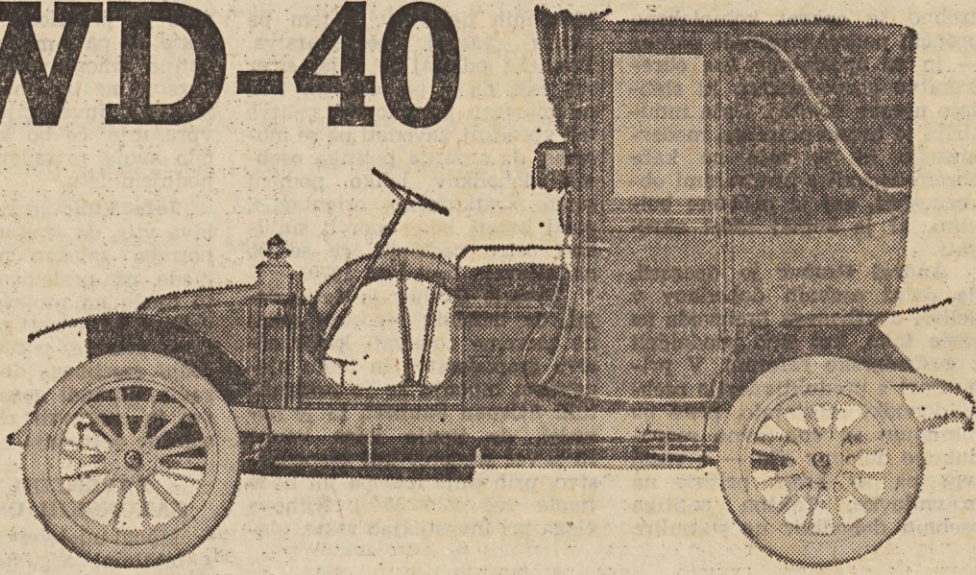
Pozivamo osnovne sindikalne organizacije, da v svojih kolektivih začno razpravljati o tem vprašanju, posebno pa za udeležev statusnega položaja gospodarske zbornice in drugih združenj proizvajalcev, ki morajo postati tisti strokovni organi na višji ravni, ki bodo preprečevali administrativno samovoljo in povezovali ter organizirali proizvajalce za programiran razvoj gospodarstva.

Občinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Maribor opozarja na vse posledice, ki bodo nastale zaradi počasnega, neučinkovitega in v bistvu protireformnega administrativnega reševanja gospodarskih problemov, pri čemer že v nastalih razmerah v TAM in pri njegovih kooperantih pretijo akcije solidarnosti značaja. Odgovornost za posledice bodo nosili povzročitelji, ki s svojim etatičnim ravnanjem izvajajo nezadovoljstvo in revolt proizvajalcev.

OBČINSKI ODBOR INDUSTRIJE
IN RUDARSTVA MARIBOR

UPORABLJAJTE

WD-40

IN TUDI VAŠ AVTO BO DOSEGEL TAKO STAROST

UPORABLJAJTE WD-40 • UPORABLJAJTE WD-40 • UPORABLJAJTE WD-40 • UPORABLJAJTE WD-40 •

- WD-40 lahko uporabite, kadar hočete hitro posušiti vlažni vžigalni sistem in olajšati start. Potrebno je samo, da ga razpršite po razdelilniku, grelnih vodih, svečkah in po površini akumulatorja. Tako boste ne samo odstranili vlago, marveč boste preprečili tudi preboj toka, ki ga povzroča kondenzirana vlaga. WD-40 lahko vbrizgate celo v notranjost razdelilnika: tako ga posušite in izboljšate električne lastnosti vžigalnega sistema.
- WD-40 penetrira, maže in odstranjuje vlago, zato je njegova uporabnost v avtomobilizmu res vsestranska. Ker naglo prodira in maže, vam je v veliko pomoč, kadar je treba odviti zarjavele vijake, matice kljuge, vođe brzinomera, sestavljive antene itd.
- WD-40 ne škoduje laku!

TUDI VI UPORABLJAJTE WD-40 • TUDI VI UPORABLJAJTE WD-40 • TUDI VI UPORABLJAJTE WD-40 •

KRKA
TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● TRBOVLJE

Občinski sindikalni svet v Trbovljah je pripravil več razgovorov s predsedniki in tajniki sindikalnih organizacij, na katerih so obravnavali priprave na občne zbornice, predvsem z namenom, da bi imeli letošnji občni zbori kar najbolj delovni značaj.

Dogovorjeno je bilo, da bo-

do na občnih zborih sindikalnih organizacij v Trbovljah obravnavali predvsem najpomembnejše naloge oziroma tista vprašanja, ki bi jih bilo mogoče rešiti že v prihodnjem letu. Posebno pozornost pa bodo namenili tudi obravnavi metod dela v prihodnje in izoblikovanju takega sistema dela, da bo zagotovljeno kar najbolj učinkovito in hitro izvrševanje posameznih nalog in dogovorov. (vš)

● LITIJA

Tudi letos bodo v Litiji nadves dostojno proslavili 24. december — občinski praznik. Prireditve se bodo začele že danes (21. decembra), slavje pa

bodo končali na sam praznik. Tega dne bo dopolndne zbor družbeno-političnih organizacij litijske občine, na katerem bodo obravnavali izhodišča za nadaljnji razvoj občine, govorniki bodo o družbenem dogovoru za izvedbo referenduma za vpeljavo krajevne samopriprave za zbiranje denarja za investicije v šolstvu, govorja pa bo še o pripravah na spomladanske skupščinske volitve.

24. decembra popoldne pa bo tudi slavnostna seja skupščine občine Litija, na kateri bodo podelili domicil Dolenjskemu odredu, po seji pa si bodo odborniki občinske skupščine in gostje ogledali Predilnico. (vš)

DOLENJSKI GRADBINCI PODPIRAJO STALIŠČA REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV

ENOTNO IN DOSLEDNO

Naloge sindikata v družbenem in samoupravnem dogovarjanju in pri uresničevanju dogovorov o vrednotenju dela gradbenih delavcev v cenikih del in v kalkulacijskih osnovah — to je bilo v središču razprave na področni konferenci aktiva sindikata gradbenih delavcev za dolensko področje. Dolenjski gradbinci so zelo ugodno ocenili prizadevanja svojega republiškega odbora pri urejanju najbolj bistvenih materialnih vprašanj gradbenih organizacij in njegova konkretna stališča glede integracijskih procesov, vrednotenja dela, problemov zaposlovanja in življenjskih ter delovnih razmer. V razpravi so poudarili, da je mogoče na osnovi stališč republiškega odbora v delovnih organizacijah konkretno spreminjati gospodarsko in poslovno življenje v prid boljšim življenjskim razmeram delavcev. Toda družbene in samoupravne dogovore je potrebno dopolnjevati in izpeljati tako, so dejali dolenski gradbinci, da bodo resnično obvezni za sleherno gradbeno organizacijo. Le v tem primeru si lahko obetamo, da se bodo uresničila najnaprednejša prizadevanja za gospodarsko rast gradbeništva in za izboljšanje življenjskih razmer gradbincev.

V današnjih gospodarskih razmerah se najteže najdejo manjše delovne organizacije. Prepuščene so same sebi, saj večja gradbena podjetja v večini primerov ne kažejo prav nobene volje za poslovno sodelovanje ali za različne oblike integracije. Če bi vprašali delavce za mnenje o takšni ali drugačni obliki povezovanja z drugimi podjetji, bi se enoglasno izrekli za vsako obliko, ki bi učvrstila položaj njihove organizacije in kolektiva. Najmanj volje kažejo za povezovanje z drugimi podjetji vodilni, upravni in strokovni delavci, kar nedvomno kaže na eno izmed

osnovnih ovir v integracijskih procesih. Pospesevanje integracije in različnih oblik poslovnega sodelovanja je za gradbeništvo še posebno potrebno. Več desetih gradbenih podjetij stoji v nezdružben konkurenčni razmeri, ki resno škodijo gospodarski rasti te gospodarske panoge, mnoge gradbene delavce pa pehajo v čedalje večjo revščino. V zadnjem času sicer narašča število poslovnih združenj in njihovih članic. Povezujejo pa se le veliki, za manjše »ni napredaj vstopnic v članstvo«, čeprav je osnovni motiv združenj delitev dela in skupno, enotno nastopa-

nje na tržišču. Veliki zamerijo manjšim, da se ukvarjajo z vsem — z uslugami in z novogradnjami, ne vključujejo jih pa medse in se na enakopravni ravni ne dogovorijo z njimi, kaj, kje in za kakšno ceno bo kdo delal. Zaradi takšnih razmer se seveda lahko zgodi na skorajda skupnem življenjskem prostoru, da si je večje podjetje na Dolenskem zagotovilo v zimskih mesecih delo ob morju, za kar bi potrebovalo večje število delavcev. Dober streljaj od njih pa je manjše podjetje, v katerem morajo delavci zaradi pomanjkanja dela počivati za štiri mesece na zapeček s 50% ali

60% osebnimi dohodki. Tudi tako nizki osebni dohodki »povedo« skorajda vse sklade te delovne organizacije.

Kdo bo rešil tako in podobna neskladja, so se spraševali nekateri udeleženci dolenskega posveta gradbincev.

Naša zakonodaja dosledno spoštuje samostojnost sleherne delovne organizacije. To pomeni, da ni pričakovati neposredne pomoči od »zgoraj«. Kolektivni si morajo sami krčiti prihodnjo gospodarsko pot. In ker je temu tako, potem je dolžnost upravnih, strokovnih in samoupravnih organov, da delavcem povedo, kakšna prihodnost jih čaka. V primerih, ko pa tega ne delajo, je dolžnost sindikata, da se s kolektivni pogovorijo o njihovem sedanjem in prihodnjem gospodarskem položaju.

Prihodnje leto čaka gradbince težka preizkušnja; ali bodo lahko uveljavili predlagane kalkulacijske osnove, ki vključujejo tudi vrednotenje dela in predvidene najnižje osebne dohodke med 600 in 750 N-dinarji in ustrezno višino osebnih dohodkov za kvalificirane in visoko kvalificirane delavce in strokovne delavce z visoko, višjo in srednjo izobrazbo. Dejstvo je, da so osebni dohodki

mnogih gradbenih delavcev še vedno pod 500 N-dinarji, a še v teh dohodkih je skrit precejšen delež terenskega dodatka. Nekatera gradbena podjetja se resno pripravljajo na prevrednotenje dela, že prvi izračuni pa jim kažejo, da zahteva prevrednotenje dela gradbenih delavcev velika sredstva, tolikšna, da bi jih lahko druga podjetja

z dosedanjim politiko vrednotenja dela enostavno pokopala. Zato so dolenski gradbinci poudarili, da je potrebno te in druge družbene zahteve uveljaviti hkrati, enotno in dosledno v vseh delovnih organizacijah. To je lahko tudi ključ do boljšega sporazumevanja med delovnimi organizacijami. I. V.

Dobava takoj!

● ŠKODA 1000 MB STANDARD
MODEL 1969

Cena 20.500,00 din
Odobravamo potrošniški kredit

TRGOVSKO PODJETJE

volan ljubljana
kersnikova 6

telefon 311-734

Tekstina v modnem vrhu

Ob 140-letnici ajdovske tekstilne industrije

Na pomlad letos so v Tekstini, ajdovski tekstilni industriji, začeli s proizvodnjo v novi oplemenitilnici. To je gotovo najpomembnejši dogodek ajdovske tekstilne industrije, ki v letošnjem letu slavi 140. obletnico obstoja. To je obletnica, ki nedvomno že sama po sebi zagotavlja tradicijo v stroki in s tem kakovost izdelkov. Moramo sicer upoštevati, da se od prvih zametkov tam v 1828. letu, ko je bila ustanovljena ajdovska tekstilna industrija, tako rekoč med prvimi tovrstnimi podjetji na našem ozemlju, res preteklo veliko časa, vendar pa da je bilo poslovanje tovarne v drugi svetovni vojni prekinjeno. Po vojni, točneje 1948. leta, je bilo spet treba začeti na začetku. Najprej je požrtvovalni kolektiv obnovil zapuščene tovarniške obrate, pozneje je dogradil moderno predilnico in tako povečeval proizvodnjo. V tistem času je bila vrednost proizvodnje Tekstine največja v vsej ajdovski občini.

Toda po vojni so nenehno rasli podobni tekstilni objekti v državi in tujini, ki so pestile in ki še pestijo jugoslovansko tekstilno industrijo, niso obšle tudi Tekstine. Zato so v podjetju nenehno iskali nove možnosti. Svoj proizvodni program so usmerili v nove izdelke. Zato so potrebovali novo plemenitilnico. Z novo plemenitilnico je zdaj tovarna sposobna proizvajati najbolj kakovostne tkanine iz naravnih in umetnih vlaken. To je bila sicer draga investicija, Tekstino je veljala pol milijarde starih dinarjev, vendar kaže, da je bila odločitev kolektiva pravilna.

Tradicija nedvomno veliko pomeni, toda glavno besedo pri izdelku imajo vendar potrošniki. Potrošniki so prej poznali Tekstino po manj kakovostnih tkaninah, ki jih sedaj v tej tovarni praktično ne proizvajajo več. Usmerili so se v modne artikle, ki so sicer dražji, a zato visoko kvalitetni in na trgu najbolj iskani. Da gre res za izjemno kvaliteto, so potrdili tudi kupci na začetnem sejmu mode. Na obeh sejmih se je namreč Tekstina prvič predstavila jugoslovanskemu trgu s svojim izdelkom texonom, posebnim umetnim usnjem, in s filmsko tiskanimi tkaninami iz bombaža, sintetične in polinoznih vlaken. Novost ni le v tem, da so te tkanine filmsko tiskane, ampak da so tako oplemenitene, da se niti ne krčijo niti ne mečkajo. Tisk je izredno čist, izbor tkanin pa zelo širok: 60 desenov z več kot 400 barvnimi in različnimi. Sedem barvnih variant po 7000 metrov pa proda Tekstina kot ekskluzivno blago.

Tekstina je svoje nove izdelke predstavila tudi na številnih modnih revijah, že prihodnji mesec pa se bo znova predstavila na ljubljanskem sejmu mode. V ospredju pozornosti bo nedvomno texon, ki ga modni ustvarjalci ocenjujejo kot »modno popevko« za pomlad. Zato ni čudno, da v Tekstini prejema dnevno številna pisma potrošnikov z vprašanji, kje je sploh mogoče kupiti nove izdelke, še posebno vetrovke iz texona, zato je toliko bolj čudno, da trgovina nima tega tako iskanega artikla, razen nekaterih gostov v večjih mestih. Vendar, povpraševanje kupcev bo moralo opraviti svoje in v Tekstini si upravičeno obetajo od novega proizvodnega programa velike uspehe. (E.P.)

KAKO »PRAVIČNO?«

(Nadaljevanje s 1. strani)

rem: do tu nič, od tod dalje pa progresivno in za vse enako.

Kakor vse kaže, je komunike izvršnega komiteja CK ZKS »Odlučno boj deformacijam«, ki smo ga »na terenu enotno in odločno« podprli, že obležal v pisarniškem predalu. Zato ne bo napak, če obrišemo prah vsaj s tistega njegovega dela, ki pousem določeno govori o tem, koga je treba obdavčiti, vsaj kot nasvet, če že ne kot napotek organom, ki so dolžni to nalogo opraviti.

»So primeri, da vodilni ljudje v podjetjih organizirajo sami ali ožjim sorodnikom dejavnosti iz predmeta poslovanja svoje delovne organizacije. Događa se tudi, da vodilni delavec zapusti svoje podjetje, potem pa se začne privatno ukvarjati za dejavnostjo, ki jo je prej opravljal v podjetju. Pri tem najbolj vzbuja skrb to, da takih primerov pogosto kazensko ne preganjajo, izgo-

varjajoč se na pomanjkanje predpisov in sankcij. Zato je nujno čimprej zakonsko urediti ta in podobna vprašanja in tako preprečiti, da bi posamezniki zlorabljali svoj položaj v delovni organizaciji in se tako neupravičeno bogatili.

Komunisti morajo imeti izostren politični posluš tudi za probleme delitve in nagrajevanja, ki izvirajo iz položaja različnih vplivnih neformalnih skupin v delovnih organizacijah, ki se povezujejo med seboj primerjajo in tako izsiljujejo višje osebne dohodeke. Nujno je treba opozoriti še na druge vire neupravičenega bogatejšja: oddajanje stanovanj in letoviških hišic za visoke najemnine, včasih celo za devize, ne da bi lastniki plačevali ustrezne davščine. Nekateri posojajo denar za oduške obresti. So tudi primeri, ko posamezniki špekuli-

rajo z zemljišči, se ukvarjajo z nedovoljeno trgovino, nelegalno posredniško dejavnostjo in podobnim.

Ob tej »načelni« zahtevi izvršnega komiteja CK ZKS, ki je bila samo izraz zahtev delovnih ljudi, morda kaže pripisati še oceno njenega praktičnega učinka, kakor jo je oblikoval tovariš Roman Albreht v članku »Ali predlagana zamisel ustreza« (Delo, 6. dec., str. 3):

»Predloženi instrumentarij enako obravnava osebni dohodek zelo pridnega, delovnega, spretnega delavca, ki poleg vsega ne gleda na svoj delovni čas, in osebnih dohodok tistega, ki daje v najem svoj vikend, ki oddaja odvečne stanovanjske površine — ki jih je, mimogrede povedano, v večini primerov dobil od družbene skupnosti — ki daje v najem zemljiško posest, ki se ukvarja s prometom vseh mogočih oblik pridobljenih pravic, ki teži postati neke vrste dobro situiran rentnik, ki mu je malo mar za delovne napore in prizadevanja delavcev v združenem delu. To je ves čas, odkar obstaja ta prispevek, predmet resnih kritik.«

Kakor kaže predlagano obdavčevanje — žal, kritik brez odmeva in učinka.

VINKO BLATNIK

Doklej po »posebnih pogojih« in po »internih členih«?

(Nadaljevanje s 1. strani)

primerih po 2% in le v enem primeru po 3%. Največ kreditov z odplačilno dobo nad 30 let je odobril leta 1965 in prej. Med temi krediti so tudi krediti v znesku 2.138.820 N-din 56 delavcem banke za odkup stanovanj od stanovanjskih združb z odplačilno dobo 60 let.

Še bolj radodarno roko pri odobravanju kreditov so imeli občinski stanovanjski skladi ljubljanskih občin Bežigrad, Šiška in Center (zlasti v letih 1958—1961), katerih obveze je leta 1965 prevzela KBH. Posameznim stanovanjskim za drugam so dajali posojila z odplačilno dobo 30 let, toda z začetkom odplačevanja po 30 do 50 letih brezobrestnega mirovanja posojila (npr. 21 članov stanovanjske zadruge naj bi začele odplačevati posojila 2009. leta, 66 članov 2010. leta, 7 članov pa 2011. leta; en član naj bi ga užival do 1985. leta brez obresti, 16 članov do 2010. leta, en član do 2011. leta in en član do 2019. leta).

Pri kontroli, kako je banka odobraval turistične kredite, pa je SDK ugotovila, da banka nima o tem predpisane in potrebne dokumentacije, da ni opravljala kontrole glede namenske uporabe teh kreditov ter ni zahtevala izjav in potrdil o oddajanju sob in da je dajala posojila za gradnje tudi izven določenega območja. V nekaj primerih so ugotovili, da so bila posojila uporabljena za novogradnje stanovanjskih hiš ali pa za nakup predmetov, ki ne sodijo med opremo za povečanje turističnih zmogljivosti. Posamezniki sicer niso dobili velikih kreditov, zastavlja pa se vprašanje, če so vsi tisti, ki so dobili kredit, res pripravljeno oddajati sobe v turistične namene.

Kreditni odbor KBH je dajal posojila občanom za gradnjo stanovanj in weekendov tudin na podlagi posebnega 19. člena, ki omogoča izjemne in ugodnostne pogoje (kredit pred rokom, za daljšo dobo itd.), in na podlagi 4. člena za stanovanjske kredite delovnim organizacijam. Ti »izjemni pogoji« niso bili opredeljeni, kar je praktično pomenilo, da je kreditni odbor izjemne kredite lahko tudi legalno odobral, čeprav je s tem kršil predpise. Po 19. »izjemnem« členu je bilo odobrenih 42 »izjemnih kreditov«.

POSLEDICE

Vse te stvari so javnosti že znane, še posebno, ker jih je SDK opisala v brošuri »za interno uporabo« (kar povečuje radovednost, hkrati pa tudi razpihuje natočevanje) in je med velikim številom imen tudi nekaj funkcionarjev iz »republiškega upravnega aparata«. Ne v opravičilo teh funkcionarjev, ampak zato, da bodo stvari jasne, je treba zapisati, da poročilo SDK vključuje vse, tudi najmanjše administrativne prekrške: od prekrškov, za katere je odgovoren referent v banki, pa do prekrškov, ki so jih napravili nekdanji občinski stanovanjski skladi in ki jih je kasneje »prevzela« kreditna banka in hranilnica.

Ni pa še dovolj jasno, kakšne so bile sankcije. Niso ravno majhne: moralna in politična obsodba javnosti, moralna in

politična diskvalifikacija nekaterih družbenih delavcev, ki so si izposodili denar po »posebnih pogojih« — za člane ZK pa kazni izključitve. Vse kredite so preklicali, kar pomeni, da so jih jemalci odplačali ali pa so odstopili od prošnje za kredit. Ocenjo zakonitosti ali nezakonitosti teh kreditov imata v rokah javno tožilstvo in sodišče.

ZAKAJ ZAKASNELA SENZACIONALNA ODKRITJA?

V razpravah o vprašanju, kako odpraviti vzroke neodgovornega gospodarjenja z družbenim premoženjem, so družbene organizacije in samoupravni organi denarnih zavodov oblikovali že več uporabnih načel, s pomočjo katerih naj bi izpopolnili zakon o bankah in druge predpise, ki obravnavajo to področje družbenih dejavnosti, ter s tem preprečili podobne pojave v prihodnje. Tako naj bi banke oblikovale dohodek na osnovi tarif za opravljene usluge, provizij in drugih stroškov; njihov dohodek naj bi torej temeljil na delu, ne pa kot doslej na višini obresti od posojenih kreditov. Če bi upoštevali to načelo pri oblikovanju dohodka bank, bi na drugih osnovah obračunavali in izplačevali tudi osebne dohodeke zaposlenih v bankah, ki so bili doslej obično višji, kot so dohodki delavcev v gospodarstvu. Obresti na kredite bi morale biti nižje, s tem pa bi razbremenili gospodarstvo. Spremenili naj bi tudi sestav kreditnih odborov bank, tako da bi večino njegovih članov sestavljali predstavniki ustanoviteljev banke in finančnih ustanov. Sedaj namreč nihče ne kontrolira namenske porabe in učinka kreditov, kar ne zagotavlja skrbnega gospodarjenja s sredstvi. Uvesti bi morali tudi osebno odgovornost članov kreditnih odborov ter še bolj zaostri kriterije za vodilna delovna mesta, tako da bi postale banke vzor finančne discipline in urejenosti gospodarjenja.

Že bera dosedanjih učinkov javnega vpogleda v gospodarjenje z družbenim premoženjem v bankah torej priča, da se v naše denarne zavode vrata zakonitost in red, kakor tudi, da si vodstva denarnih zavodov prizadevajo odpraviti tudi zastarane grehe. Potemtakem lahko senzacionalistična objava podatkov iz različnih »rumenih« in »modrih« knjig o »neklih funkcionarjih iz bančnih in političnih krogov«, ki so neodgovorno porabljali družbeni denar (Vjenez u sriedju, 30. 10., str. 3) brez poznavanja teh dejstev denarnemu gospodarstvu Slovenije samo škodi.

ZE KONEC ALI SELE ZACETEK?

Vendar to samo mimogrede! Glavno, o čemer kaže naprej razpravljati, pa je: ali se bo akcija za ureditev družbeno samoupravne zakonitosti, kot vse kaže, res zaustavila le ob najbolj razkrižanih primerih kršitev zakonitosti v tako imenovani družbeni nadstavbi? Mar ni tudi na drugih področjih družbene življenja in v drugih delovnih organizacijah podobnih deformacij? Mar nimajo tudi druge »posebnih členov s posebnimi pogoji za posebne ljudi«, ki jih uporabljajo »posebni ljudje« v posameznih, posebnih primerih?!

Veliko znamenj priča, da so komunisti, občani in samoupravni ter družbeni organi do nesocialističnih pojavov v lastnem okolju bolj prizanesljivi, kot so v kritiki nazven ali navzgor. Kakor da bi vsi ne vedeli za primere, ko so delovne organizacije prodajale stanovanja svojim »delavcem v vodstvenih organih« na kredit in pod tržno ceno? Pomanjkljivosti v zakonih in predpisih to seveda omogočajo, še najbolj v predpisih tako imenovane notranje zakonodaje delovne zakonodaje. Je krivda za to »zunaj«? Pa razširjena praksa, da vodilni ljudje organizirajo sami dejavnost iz predmeta poslovanja podjetja, ne da bi samoupravni organi in občinske skupščine na to reagirali.

Boj za smernice se torej z doslej razglašeni aferami še ni končal, ampak se mora šele začeti, če resnično želimo odstraniti ovire na naši samoupravni poti.

VINKO BLATNIK

SREČNA TRINAJSTICA

Kako zaključujejo letošnje poslovno leto v ELRI • Veliko si obetajo od nove tovarne

Menda je bilo kar zdravo, da je Elra še lani capljala v osebnih dohodkih na repu gospodarstva v škofoješki občini. Nezahtovljivi kolektiv, ki mu nikoli ni bilo mogoče očitati nedelavnosti, se je končno dovolj poglubil v vzroke šibkega gospodarskega položaja, da se je znašel pred alternativo: ali preiti iz razdrobljene in drage obrtne proizvodnje na industrijski način dela z moderno tehnologijo ali stagnirati in propasti.

Da se za polom ni nihče navduševal, se razume. Dvanajst let so kot čebele vlagali v Elro, da je iz majhne delavnice, v kateri so popravljali električne in radijske aparate, zrastle podjetje, ki ga Zahodna Nemčija, Avstrija, Francija, Italija in Švica poznajo po solidnih kuhalnikih, domači potrošniki pa še po številnih drugih termičnih izdelkih — od pečic in televizijskih termostatov do sušilcev in kodralcev za lase ter kavnih mlinčkov.

ZA POLOVICO VEČJI OSEBNI DOHODKI

Ko sem jih pred kratkim obiskala, so mi že postregli z omembe vrednimi sanacijskimi uspehi, čeprav menijo, da so komaj na začetku. Proizvodnjo številnih izdelkov, ki jih tržišče sicer zahteva, vendar v majhnih količinah, so prepustili kooperantom, manjšim obrtnim podjetjem. Ožja specializacija in postopen prehod na večje serije izdelkov za domači trg in tuja tržišča že izboljšujeta finančne rezultate podjetja. Od lani je dohodek porasel za tretjino, za sklade ostaja 31,76% dohodka (lani 24,2%), čeprav so zaslužki v primerjavi z lanskim letom za polovico porasli.

KO BO NOVA TOVARNA DOGRAJENA

Toda osnova rentabilne proizvodnje je sodobna industrijska organizacija proizvodnje. Elra je napotila vodje nekaterih sektorjev v kranjsko višjo šolo za organizacijo dela, posebej pa bo za operativno vodstvo priredila tečaje o temeljnih vprašanjih z omenjenega področja, da v novi tovarni, ki bo čez kake pol leta dograjena v Retečah, ne bo več slišati: »Delajmo, kakor smo navajeni.«

Zaradi utesnjenosti so doslej delali, kakor so pač mogli. Delo je bilo slabo organizirano, trpeli sta proizvodnost in disciplina. In tako je še zdaj, čeprav so proizvodnjo elektrotermičnih izdelkov že v celoti preselili v nedograjeno reteško tovarno in v starih prostorih izdelujejo samo še transformatorje.

MISELNOST LJUDI JE NAJTEŽJE MODERNIZIRATI

Proizvodi in pomembne operacije s tujimi podjetji — v

kooperaciji z italijanskimi tovarnami izdelujejo izredno lične kombinirane tedinilne na elektriko in plin z infragrelci v pečicah, plinske pečici, kavnih mlinčkah in fene — kažejo Elrin posluš za sodobno poslovanje in za veliko prilagodljivost tržnemu gospodarstvu, ki zahteva mednarodno delitev dela.

Proizvodnja plinskih pečic je v Elri stekla v treh mesecih, medtem ko v nekaterih velikih podjetjih mineta dve ali tri leta, preden osvoje večji gospodinjiski aparat.

Toda kljub tem uspehom strokovnjaki iz tehnične priprave dela v Elri niso zadovoljivi s miselnostjo kolektiva. Inž. Novinec mi je med drugim omenil, da od njih zlasti komercialisti zahtevajo čez noč rešitve, da njihovo delo ni dovolj cenjeno, razen tega pa, da zaradi pomanjkljive opreme ni mogoče strokovnjakov v razvojni službi vedno primerno zaposliti. Odtod razmeroma velika fluktuacija prav med temi kadri — nosilci modernizacije.

Ocene delovnih mest, ki mi jih je pokazal, govore v prid njegovim trditvam. Mojster, ki je prevzel v pripravi dela izdelavo prototipov, je denarno prikrajšan. Na uro — pri osvajanju novega izdelka je prototip silno važen! — mu priznajo 80 točk manj, kot jih je imel v proizvodnji. Nova ocena je usklajena z vrednotenjem dela, ki ga opravljajo inženirji — toda ti so izravnani z mojstri. Inženirjema Malovrhu in Poljanecu so na uro priznali po 497 točk, nekdanji mojster in sedanji prototipski delavec pa jih je imel 503...

»Miselnost ljudi je najteže modernizirati,« je nadaljeval inž. Novinec, »kadar obrtno podjetje prerašča v industrijsko. Kdor našega dela ne pozna, težko dojame, koliko truda je treba vložiti v pripravo dela, kaj vse moramo preštudirati, preden se lotimo načrtovanja... konstrukcij. Če konstruktor prihrani en sam vijak pri novem izdelku, prihrani pri 100.000 kosih 100.000 vijakov ali toliko in toliko tisočakov. Mnogim v našem kolektivu tega ni mogoče dopovedati. Ščasoma prizadete mine veselje do dela in odidejo. Škoda, sami mladi ljudje smo v tem oddelku, ambiciozni in željni dela. Veliko bi lahko naredili za razvoj Elre.«

Najbolj pa mlade strokovnjake moti to, da analize, ki bi jih lahko sami opravili, opravljajo vnanji inštituti, in sicer velikokrat za zamudo, zavoljo katere zastaja nadaljnje delo. Grešnik pa je potem domači razvojni oddelek.

Opravičilo za to krivico?

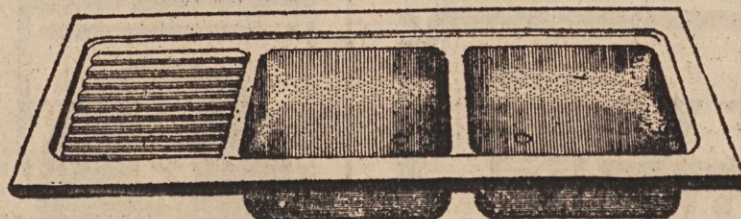
Nizka izobrazbena raven kolektiva in proizvodnega vodstva, upanje, da se bodo razmere izboljšale, pa kategorična zahteva po dopolnilni izobrazbi vodilnih delavcev v strokovnih službah in v proizvodnji.

ŠE NEKAJ VPRAJANJ ZA ZAKONODAJALCE

Med kritičnim pogovorom o notranjih težavah Elre so strokovnjaki pometli še družbeni prag. Omenili so, da so naši standardi za izdelke široke potrošnje zelo strogi in da je to pravilno. Fen za sušenje las je smel pri njih v proizvodnjo šele, ko so predložili atest, da ne bo povzročal radijskih in televizijskih motenj. Toda zakaj rigoroznost samo do domačih proizvajalcev? Zakaj tudi do uvoznikov fenov družba ni enako zahtevna? Ne gre samo za fene, vprašanje je uместnejše za večje gospodinjiske aparate, ki jih uvažamo. Na primer za pralne stroje, plinske pečice itd. Varnostni predpisi so konkretno v Italiji tako minimalni, da je marsikateri gospodinjiski stroj pomanjkljiv. Posebno tisti, ki jih izdelujejo manjša podjetja. Zato ima Italija v gospodinjstvu ravno toliko nesreč kot na cestah.

Če se morajo naša podjetja pri izvozu ravnati po standardih držav, kamor gre blago, zakaj smo mi do tujcev prizanesljivi, do domačih proizvajalcev pa strožji kot tujci?

MARIOLOA KOBAL

PLASTIKA POLYPEX je material jutrišnjega dne! Izdelki iz POLYPEXA prihajajo tudi na naša tržišča. Zakaj je POLYPEX uspel v Evropi in v čem se razlikuje od drugih materialov?

INDUSTRIJA

PLASTIKE

SOŠTANJ

Kopalne kadi, kadi za prho in pomivalna korita iz POLYPEXA dobite v beli, rumeni, zeleni, nežno sivi, modri in rožnati barvi.

POLYPEX

je izredno topel v primerjavi s kovino, koži je prijeten, ni spolzek. Ohrani čvrstost, je odporen proti udarcem, ima trajno barvo in sijaj.

PREHITITE CAS IN ODPRITE SVOJ DOM • POLYPEXU!

POLITIČNA PODPORA CELJSKIH SINDIKATOV UPRAVIČENIM POTREBAM SKLADA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA DELAVCEV

Trezna presoja

Na razširjenem plenumu občinskega sindikalnega sveta Celje so v ponedeljek z vseh strani kritično osvetlili probleme sklada zdravstvenega zavarovanja delavcev, zdravstvene službe in zavarovancev ter si začrtali nadaljnje naloge pri razreševanju te problematike. Dali so politično podporo 0,5% povišanju osnovne stopnje za zdravstveno varstvo, zavedajoč se pri tem, da to povišanje le ohranja sedanje stanje zdravstvenega varstva, kar je še vedno bolj gospodarno, kot pa da bi ga zniževali. Vsako zniževanje ravni zdravstvenega varstva bi gospodarstvo bolj boleče prizadelo, kot pa obremenitev za 0,5% povišano stopnjo.

Celjski sindikati so se tako kot skupščina komunalne skupnosti zavarovancev in občinska skupščina soočili s problemi, ki sodijo pod skupni imenovalec zdravstveno varstvo. Vseled pretežno objektivnih vzrokov z možnimi instrumenti (limit osnovne stopnje), predpisanimi nekaj let nazaj, sklad ni mogel pokrivati vseh izdatkov z rednimi dohodki, temveč so bili za pokrivanje večjih izdatkov predpisani izredni prispevki. Vse to neposredno močno obremenjuje zavarovance, kljub temu pa ni bilo mogoče zbrati toliko sredstev, da sklad iz leta v leto ne bi lezel v izgubo in da ne bi pri tem stagniralo zdravstveno varstvo. Tudi prenos nadomestil do

30 dni bolniške odsotnosti na delovne organizacije ni dal želenih rezultatov. Še celo več: ugotovitve, da v delovnih organizacijah zastrujejo višino nadomestil preko upravičenih norm, so sindikati ocenili kot kratkovidne. Zaradi take kratkoročne politike se že število močno zmanjšanih izostankov z dela rahlo dviga. Narašča pa tudi število izostankov z dela nad 30 dni, kar je v precejšnji meri posledica prepoznega iskanja zdravniške pomoči, koriščenja rednih dopustov za zdravljenje itd. To so nenormalni pojavi, ki v končni fazi lahko še povečajo stroške za zdravstveno varstvo.

Razprava na plenumu je bila zavzeta. In nihče ni drugačne

pričakoval, kajti soočili so se predstavniki gospodarskih organizacij, zdravstvene službe, predstavnik skupščine in socialnega zavarovanja, vsak s svojimi problemi in argumenti. Prepričljivi so bili dokazi zdravstvenih delavcev, da kljub naporom za racionalizacijo službe, zdravstvo nima sredstev, da bi potrebne dejavnosti razvijalo, ker na vrsto stroškov od cene zdravil, obvezilnega in drugega potrošnega materiala do cene električne energije, zvišanih stroškov za PTT storitve itd. ne more vplivati. Dejstvo, da zdravstveno varstvo na celjskem območju stagnira, sindikati niso oporekali. Zavedajo se, da kljub povišani stopnji za 0,5%, zdravstve-

no varstvo ne bo napredovalo. Zavestno so izbrali »konzerviranje« zdravstvene službe, kar je še vedno boljše, kot pa, da bi zdravstveno varstvo nazadovalo.

Odlučno so se celjski sindikati opredelili za to, naj v bodoče vsi dejavniki razpravljajo na osnovi primerjalnih podatkov tudi drugih regij, zdravstvenih institucij itd., da bo mogoče kvalificirano ocenjevati, kaj je na celjskem področju upravičena, dobrega in ka jodvečnega ali slabega. Seveda pa zahtevajo celjski sindikati, da pristojne republiške institucije izpolnijo svoje dolžnosti in obveznosti glede izdaje standardov in normativov, da izpeljejo verifikacijo bolnišnic, pa tudi preporazdelitve odvisnih posteljnih kapacitet, bi morala biti naloga in pristojnost republike ne pa regij.

Celjski sindikati so sprejeli sklep, da bo treba analitično oceniti izgube, ki bodo ob koncu leta nastale v zdravstvenem domu Celje in tudi v bolnišnici, če bodo to poslovno leto zaključili s primanjkljajem. Za programe zdravstvenega varstva, ki jih sestavljajo zdravstveni center in posamezni zdravstveni zavodi, pa je treba zagotoviti družbeno verifikacijo. Za to pa so seveda kot orientacija potrebni primerjalni slovenski podatki.

Poseben problem in breme za zdravstvene delovne organizacije so anuitete in sredstva za razširjeno reprodukcijo, ki jih bo po mnenju sindikatov, treba čimprej temeljito proučiti. Pri reorganizaciji zdravstvene službe naj bi po priporočilu sindikatov dali prednost takim organizacijskim oblikam, ki bodo upoštevale ne le funkcionalno povezanost, temveč tudi ekonomske možnosti.

Občne zbornice sindikalnih organizacij naj bi po sklepu plenuma v delovnih skupnostih izkoristili za širšo razpravo o zdravstvenem zavarovanju. Predvsem je treba okrečiti in poostri aktivnost pri urejanju in izboljševanju delovnih pogojev in varstva pri delu te ranalizirati politiko nadomestil osebnih dohodkov in sodelstvo zavarovancev pri zdravstvenih uslugah.

Celjski sindikati bodo svoje politično delovanje še posebej usmerili v to, da bi prizadevanja za gospodarsko rast občine bila čim bolj uspešna, kajti ta rast je osnovni pogoj za normalni razvoj vseh družbenih dejavnosti in tudi za razvoj zdravstvenega varstva.

N. L.

SONČNE IN SENČNE STRANI ZDRUŽEVANJA ZDRAVSTVENIH ZAVODOV

Škodljivo odlašanje

Na zadnji seji skupščine občine Litija je bilo v središču zanimanja obravnavanje poročila o stanju v Zdravstvenem domu Domžale, ki ima v svojem sestavu tudi teritorialno enoto Litija. Slišati je bilo mogoče vrsto prednosti kot slabosti, ki smo jim bili priče ob združevanju zdravstvenih zavodov, pa še marsikaj drugega v zvezi s prekinitvijo dela, do katere je prišlo 2. novembra 1968 v teritorialni enoti Litija Zdravstvenega doma Domžale.

Združitev zdravstvenih domov Domžale, Kamnik in Litija ter obratnih ambulant nekaterih delovnih organizacij je bila opravljena s 1. januarjem 1968, in sicer po sili zakona kot zdaj poudarja večina zdravstvenih delavcev. V okviru novega zdravstvenega doma so kmalu pristopili k izoblikovanju enotnega sistema zdravstvene službe in k izenačevanju ravni zdravstvenega varstva na celotnem območju. Z novo organizacijo zdravstvene službe je bilo vpeljano teritorialno načelo organiziranosti, vendar se zadnje čase vse bolj čuti potreba po drugačni povezanosti zdravstvene službe v okviru ZD Domžale.

Zavarovanci v Litiji, podobno kot v Kamniku in Domžalah, že lahko spoznavajo prednosti, ki jih je pogočila ustanovitev enotnega Zdravstvenega doma Domžale. V Litiji je bila ustanovljena nova obratna zobna ambulanta in v njej vzpostavljena tudi služba medicine dela. Bolj je poskrbljeno za varstvo prebivalcev na področju Gabrovke in Dol. Vzpostavljena je tudi organizirana patronažna služba, večje je število ekip v zobozdravstvenih ambulantah itd. To so torej očitne in otipljive prednosti reorganizacije zdravstvene službe za Litijo.

Vendar pa so si ob tem, ko

so urejali novo organizacijo zdravstvene službe, tako v ZD Domžale kot tudi v Domžalah, Kamniku in ne nazadnje v sami Litiji premo prizadevali, da bi kar najhitreje razrešili nekatera pomembna in dokaj pereča vprašanja. Do konca oktobra namreč še ni bilo rešeno vprašanje prenosov poslopij bivših zdravstvenih domov (Kamnik, Domžale) na novi zdravstveni Dom oz. plačevanje anuitet za to, enotno ni bila obravnavana amortizacija, enotno ni bilo urejeno financiranje preventivne službe itd. Dosti pa tudi ni bilo storjenega za krepitve neposrednega samoupravljanja in v tej zvezi tudi obveščanja, kot sestavne pravice samoupravljanja, v teritorialnih enotah. Niso pa negovali oz. poskušali negovati tudi načelo solidarnosti med vsemi zaposlenimi v okviru novega ZD Domžale.

Tem do tedaj še neresenim oziroma »pozabljenim« problemom in nalogam je sledil ob koncu oktobra še napačen izračun rezultatov poslovanja (nenakta starina osnova in različne stopnje za izračun amortizacije), po katerem naj bi v Litiji zaposleni prejeli »nižje« osebene dohodke, kot bi jih »moralni«. To je bil tudi neposredni povod za to, da so litijski zdravstveni de-

lavci prekinili z delom in odklanjali nudenje pomoči občanom.

Odborniki občinske skupščine Litija so na zadnji seji kar najodločneje obsodili prekinitve dela v teritorialni enoti Litija ZD Domžale, posebej še kot obliko izsiljevanja, saj so imeli litijski zdravstveni delavci na voljo vrsto drugih oblik za samoupravno razrešitev problema, predvsem pa bi morali ugotoviti, če so bile njihove zahteve tudi dejansko upravičene. In še na nekaj ne gre pozabiti: vsi litijski zdravstveni delavci so vedeli, da so se občinske skupščine Domžale, Kamnik in Litija kot ustanoviteljice ZD Domžale v drugi polovici oktobra zavezale, da bodo dokončno (sicer z zamudo) rešile vse tiste zadeve, ki bi jih morale že ob sami ustanovitvi ZD Domžale, vendar pa je peščica dosegla, da je prišlo do prekinitve dela.

Naj bo kakorkoli že: v Litiji so prekinitve dela tamkajšnjih zdravstvenih delavcev javno in odločno obsodili! (vs)

POHIŠTVO

lesnina

Spaince, dnevne sobe, kuhinje, stoli, fotelji, kavči, omare vseh vrst, pisarniško, gostinsko in šolsko pohištvo, stilo in rustikalno pohištvo

Superavtomatični pralni stroji, hladilniki in štedilniki znamke NAONIS

Neuničljiva iglana najlonska obloga za vsak pod TAPISOM SOMMER

Poslovalnice v Sloveniji: Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica, Murska Sobota, Zalec in ostale poslovalnice v vseh večjih mestih Jugoslavije

CENTRALA: LJUBLJANA, TITOVA 51

ZA VAŠ TRANZISTOR GRE!

BATERIJE za tranzistorje

- specialno za tranzistorje nova baterija SUPER PL po angleški licenci VIDOR
- 50% daljša življenjska doba
- plastična prevleka onemogoča izločanje kisline
- izredno natančne mere
- elektronska kontrola kvalitete

TOVARNA BATERIJ ZMA LJUBLJANA

Pota in načini, kako formirati potrebni proračun bodisi republiški bodisi občinski, so različni. Tako pota kot načini pa naj bi — tako želimo — bili smotni, upoštevali naj bi potrebe in možnosti, razumno naj bi vse to usklajali, predvsem pa naj bi računali s časom, v katerem živimo. In če v besedah vsak dan poudarjamo nujno poglobljenih samoupravnih dogovorov, poleg te besede smelo prelivajmo tudi v prakso, pa čeprav visi nad proračunom moreče vprašanje, kje dobiti sredstva.

Tak uvod kljub temu, da se bomo danes lotili le enega problema, to je predloga zakona o republiškem prispevku sredstev skupne porabe, ki ga je izvršni svet poslal v obravnavo in sklepanje republiški skupščini. Pota in načini pridobivanja proračunskih sredstev se namreč zbirajo toliko časa, da leta ni formiran, zato tudi naš današnji uvod.

Skladi skupne porabe so bili ustanovljeni z določenim namenom — financirati vse iste oblike skupnih potreb, ki bi delavcem-občanom omogočale boljše delovne in življenjske pogoje. Delovne organizacije naj bi pridajale sredstva komunam za boljše družbenega standarda, saj ob vseh obveznostih in pičlih sredstvih občine ne bi zmogle vsega same.

Uspešnost samoupravnih dogovorov občin in delovnih skupnosti za financiranje skupnih potreb komun je potrđila praksa. Kopica pripriljivih podatkov v tistih občinah, ki so se letos delno ali v celoti odpovedale možnosti obdavčitve sredstev sklada skupne porabe, govori o tem. Samo nekaj primerov, kako so se delovne skupnosti vključile v komunalni program zadovoljevanja skupnih družbenih potreb:

Občinska skupščina Murska Sobota se je odpovedala obdavčitvi. Zračunali so, da bi imeli od »prisile« več škode kot koristil, kajti samoupravni dogovori jim zagotavljajo, da bodo uresničili

(NE)ZAUPNICA SAMOUPRAVNIM DOGOVOROM

programe, ki jih sicer še dolgo ali pa nikoli ne bi. Lani so sklenili z delovnimi organizacijami dogovor za ureditev nekaterih cest. V petih letih naj bi zbrale delovne organizacije v te namene približno 80 milijonov starih dinarjev. V načrtu je gradnja otroško varstvene ustanove. Samo »Mura« se je zavzela, da bo leta 1970 dala v skupni sklad komunae za gradnjo varstvene ustanove vsako leto 20 milijonov starih dinarjev.

Preprosta računica je botrovala odločitvi odbornikov občinske skupščine Kranj, da so se davščini skladov skupne porabe odpovedali: trikrat več sredstev po poti samoupravnih dogovorov z delovnimi organizacijami, kot pa bi jih dobili z obdavčitvijo.

Primerov bi lahko našli še več in s tem prepričljivo ovrgli očitek, da se je zaradi širokih oprostitev, ki so jih uvajale občinske skupščine glede obdavčitve sredstev skladov skupne porabe, zbralo doslej le 3,5 milijona novih dinarjev od 20 milijonov načrtovanih. Dejstvo je, da so se sredstva zbirala in trošila po samoupravno dogovorjenih programih in kar je poglavito, služila so družbenemu standardu, čemur so bili skladi skupne porabe ob formiranju tudi namenjeni.

Očitek izvršnega sveta, da so sredstva iz skladov skupne porabe v nekaterih podjetjih že prešla v posebno obliko osebnih dohodkov, sicer drži. Vendar je bilo teh podjetij veliko manj, kot pa tistih, ki so s temi sredstvi reševala nujne in potrebne stvari, ki jih sicer ne bi mogla. Posebno občutno obliko osebnih dohodkov iz sredstev sklada skupne porabe so lahko uvajala le visoko akumulativna podjetja. V teh podjetjih pa tudi z osnovno in progresivno obdavčitvijo sredstev skladov skupne porabe ne bomo zavrli take oblike, saj jih prispevek ne bo prizadeval.

Drugače pa je z nizko akumulativnimi podjetji, kjer imajo zaposleni nizke osebene dohodke. Sredstva iz skladov skupne porabe namenjajo v teh delovnih organizacijah za preventivno zdravljenje svojih delavcev, za regresiranje dopustov in za bivanje K-15, za regresiranje toplih in zdravju potrebnih malic, za prevoze na delo, za kulturno in rekreacijsko dejavnost itd. V nizko akumulativnih delovnih organizacijah ne dajejo sredstev iz skladov skupne porabe »tja v en dan«, temveč vsaki dinar, ki jih itak ni veliko, skrbno obrnejo. In če je to nekatere vrste minimalno posredno zviševanje osebnih dohodkov pri nizkih neposrednih dohodkih, je mar to gospodarski greh? Če ja, je veliko manjši, kot obdavčitev teh sredstev, ki bi zavrla za vsaj itak majhne možnosti.

Kadar bomo lahko zadovoljevanje vseh potreb delovnih ljudi prenesli na osebni standard, takrat tudi skladi skupne porabe ne bodo več potrebni. Danes še zdalec nismo v tej fazi. Zakaj torej ktniti namembnost teh skladov s prisilnimi obdavčitvami in sredstva prenašati v republiški proračun, ki naj bi jih — v obliki intervencij — vračal v gospodarstvo? Veliko bolj kot bi se s tem opomoglo gospodarstvo, bi sedaj zavrli še vedno prepočasno rast družbenega standarda.

(Zasedanje zborov, ki sta pristojna za odločanje o predlogu zakona, gospodarski in republiški, ob zaključku naše redakcije še traja. Zato ne moremo poročati o tem, ali so predlog poslanci sprejeli ali ne. O tem bomo poročali v prihodnji številki DE.)

N. LUZAR

DOPISNIKI POROČAJO

● HRASTNIK

Pisk sirene — vreden 77 milijonov N-din

Minuli teden, v sredo dopoldne, so v enem izmed največjih zasavskih podjetij — Steklarni Hrastnik 20 dni pred načrtovanim zakom s piskom sirene naznanili izpolnitev letošnjih obveznosti. Kolektiv je izdelal kar 17 in pol milijona kilogramov raznih steklenih izdelkov, v skupni vrednosti 77 milijonov din. Izpolnili so tudi izvozne obveznosti za letošnje leto, in sicer v višini 1 milijona 908 tisoč dolarjev. Hrastniško steklo si je letos utrgo pot v 11 zahodnoevropskih dežel in v ZDA. Tudi za prihodnje leto imajo zagotovljene pogodbe, tako kot letos bo tudi v prihodnjem letu največji kupec stekla zlasti Zahodna Nemčija. Za naslednje leto predvidevajo, da bodo povečali izvozni plan, in sicer na 2 milijona 180 tisoč dolarjev.

● TGA KIDRIČEVO

Preizkus znanja

Izobraževalni center, ki ima veliko zaslug pri tem, da je varstvo pri delu v TGA Kidričevo uspešno, je tudi letos dal predlog upravnemu odboru, da se preizkusi znanje o HTV pri strokovnih in vodilnih delavcih. Ker je za izvedbo takega preizkusa določen Zavod za varstvo pri delu Maribor, je upravni odbor obenem s soglasjem odobril tudi potrebna sredstva za kritje nastalih stroškov.

● SLOVENSKE KONJICE

Razprava o gospodarjenju in investicijah

Na občnem zboru sindikalne organizacije Opekarne Lode so v razpravi o gospodarjenju ugotovili, da je proizvodnja kljub enakemu številu zaposlenih večja kot lani, temu primerno pa so večji tudi osebni dohodki. Kljub precejšnjemu porastu letošnje proizvodnje so skladišča prazna, saj sproti prodajo vse, kar naredijo. Spomladi bodo začeli z gradnjo novih sušilnic, ker jim sedaj za sušenje primanjkuje prostora. Razen tega pa bodo nabavili tudi nekatere nove stroje.

V. L.

Prilagoditve in pripravnost

Tokratni naš sogovornik je bil Rado Miklič, pomočnik republiškega sekretarja za delo. Rado Miklič je sodeloval pri sestavljanju republiškega zakona o pripravnikih in pripravnosti.

Rado Miklič je najprej v nekaj besedah zelo pohvalno ocenil uredniško politiko našega tednika, ki da spremlja nastajanje novih zakonov in komentira njihov pomen ter nato povabil še anketo samo. Dejal je: »Vaša akcija se mi zdí zelo pomembna, saj dokazuje, kako zelo potrebujemo organizirano družbeno akcijo.«

Ko je anketo podrobneje ocenjeval, je rekel: »V petek, 20. t. m. bodo slovenski poslanci sprejemali dokončno besedilo republiškega zakona o pripravnikih in pripravnosti. Zakon pa ni cilj, je le sredstvo. To nam lepo dokazujejo številke, ki povedo, da smo že pred sprejemom zakona na novo zaposlili okoli 3 tisoč mladih fantov in deklet, ki so končali srednje, višje in visoke šole. Za njih prej ni bilo prostih delovnih mest.«

Rado Mikliča smo potem prosili, da odgovori na nekaj vprašanj, ki so nam jih v zvezi s pripravništvom zastavile delovne organizacije.

Dejal je: »Vaša anketa je odprla vrsto vprašanj: zelo zanimiva se mi, denimo, zdi pričakovanja tistih, ki so upali, da bo zakon na konkretna vprašanja konkretno odgovoril! Tega pa

Rado Miklič:

Neorganizirano pripravništvo ne koristi nikomur

republiški zakon ni storil. Ustrezne konkretne odgovore na konkretna vprašanja morajo delovne organizacije poiskati same, drugače njihov pravilnik ne bo zaživel!

Na primer: v neki delovni organizaciji, ki ste jo obiskali, se sprašujejo, ali naj pripravniki krožijo, ali ne. Odgovora na to vprašanje republiški zakon ne daje. Pravi pa, da se naj pripravniki usposabljaajo v delovni organizaciji in zunaj nje. Kako in kje — na to vprašanje pa naj delovne organizacije odgovore same s svojim samoupravnim aktom.«

»Nekje so nam rekli, da njihovi pripravniki ne bodo pisali dnevnika, če tega ne bo zahteval republiški zakon. Kaj menite o tej izjavi?«

»Ne zdi se mi logična. Pripravnike imajo, republiški zakon pa ne bo posebej sankcioniral pisanja dnevnika, ker to pač ni potrebno. Samo po sebi se mi zdí razumljivo, da brez pisanja dnevnika ne more biti učinkovitega pripravništva. Eno z drugim je vendar povezano!«

»Koliko časa bi naj po vašem mnenju trajal pripravniški staž in kako to utemeljujete?«

»Ko smo se odločili, da predlagamo, da bi naj pripravniški staž trajal eno do dve leti, smo se ravnali po priporočilih slovenskih delovnih organizacij. Sprejeli smo izkustveno pot, točen čas trajanja pa naj predpiše program stažiranja in ne pravilnik, ker tega ni storil tudi osnutek republiškega zakona.«

»Predlog zakona ne predpisuje, da bi bilo potrebno mentorje za njihovo delo nagradjevati. Kaj menite o tem?«

»Delo mentorjev je družbeno koristno in potrebno. Mislim, da ni nobenega razloga, da bi moral zakon še posebej zapisati, da je njihovo delo tudi družbeno priznано. Kot takšno, ga je seveda potrebno nagradjevati. Kako, je že drugo vprašanje, ki terja poseben odgovor.«

»Ali imate kakšno pripombo k odgovoru, ki so nam jih dajali po delovnih organizacijah?«

»Da, imam. V »Vegi« so na primer rekli, da zakona ne potrebujemo. To pa ni res. Zakon je tisti instrument, ki daje širšo osnovo za načrtno sprejemanje pripravnikov in za urejanje pripravništva sploh. Zakon je v skladu s kadrovskim planiranjem, ki pa je zelo pomembno. Pripravnikov ne bomo sprejemali administrativno, jih strpali v neko sobo, kjer bodo kartali. Tudi za takšen primer vem, okoli pa se hvalijo, češ da imajo v tovarni pripravnike. Zato osnutek republiškega zakona tudi ne omenja števila pripravnikov, ki so jih delovne organizacije dolžne zaposliti.

Organizirano pripravništvo bodo pozdravili tudi pripravniki sami, neorganizirano pa nikomur ne koristi in je celo škodljivo. Študijte se namreč zavedajo, da pripravništvo ne pomeni nezaupnice njihovega šolskega znanja, temveč ga razumejo kot institucijo, ki s praktičnim delom oplaja njihovo teoretično znanje,« je zaključil Rado Miklič.

MATJAZ VIZJAK

Samoupravljanje razvijati na zanesljivi bazi (III)

Kljub določenim različnim pogledom, kdaj pa kdaj tudi izraženim dvomom, so bili povabljeni kulturni delavci, ki so jih slovenski sindikati med prvimi seznanili s svojimi tezami o »Osnovah sistema samoupravljanja in financiranja kulture«, v nečem vendarle enotni. Konkretno prizadevanje sindikatov so ocenili kot koristno in skupaj z zakonskim predlogom (da do leta 1970 izdelamo sistemski zakon) kot dobro zasnovano bodočim sistemskim rešitvam. Le-te pa bodo tolikar boljše, kolikor bolj bodo v procesu njihovega oblikovanja sodelovali tudi vsi kulturni delavci in drugi. Zato kaže zasnovati zelo široko javno razpravo. V razpravi so mnogi govorili seveda tudi o revah in nadlogah sedanje kulturne situacije, o zaostajanju kulturne zavesti in o družbenih nasprotjih, o katerih ne kaže molčati. Posredujemo le del misli iz te bogate razprave.

Avgust Vižintin, Delavska knjižnica Ljubljana:

NIMAMO PROGRAMOV

Ugotovil je, da nimamo razvojnih programov niti v republiki, regijah niti občinah. In vendar bi morali opredeliti, kaj že imamo in kaj potrebujemo v naslednjih letih, sicer bomo z novim zakonom le legalizirali sedanje stanje. Tiste, ki poskušajo zasnovati neke perspektivnejše načrte, tolažijo, češ naj počakajo na boljše čase. Tudi prizadevanja nekaterih institucij, da bi dobivale od skladov sredstva na osnovi programov, so jalova. Slej ko prej bolje odreže tisti, ki skuša dobiti več na star, administrativno-proračunski način. Vzroki temu niso le premajna sredstva. Gre za nerazumevanje na vseh ravneh, za razkorak med deklariranim dohodkom na osnovi programov dela in kvalitete ter staro prakso.

Karel Pečko, Umetnostni paviljon Slovenj Gradec:

PRISPEVEK IZ TURIZMA, NE LE IZ TURISTIČNE TAKSE

Obsodil je doslej mehanično delitev sredstev za kulturo, ki zelo malo upošteva programe in njihovo dejansko vlogo v konkretnem prostoru. Zavzel se je tudi, da bi kulturne dejavnosti iz naslova turizma prejemale delež, pri čemer pa ne bi

nju kulturnih programov. Turizem mora biti za to zainteresiran. Zgovoren primer: velika potovalna agencija iz Amerike je povprašala Ljubljanski festival, kakšne prireditve bo imel prihodnje leto, da bi to upoštevali v turističnem potovanju po Evropi.

Vlado Golob, Center za glasbeno vzgojo, Maribor:

VAŽNI SO UČINI KULTURNE POLITIKE

Sodi, da se je treba takoj potegovati za ustanovitev skupnosti, čeprav so sredstva majhna, a potrebno je razpravljati o kulturni politiki, o vrsti težav, ne nazadnje o dosedanjih ekstenzivni rasti kulture in o posledicah takega stanja. Velik problem pa je medobčinsko sodelovanje na področju kulture. Republiška skupnost bo morala reševati kulturna vprašanja regionalnih okvirov, ki so pereča zlasti po ukinitvi okrajev. Pri skupnostih nam namreč ne gre le za formalno pravico oblikovanja kulturne politike, pač pa za njene učinke. Glede virov za financiranje pa je dejal, da ne kaže razmišljati le o obdavčitvah, temveč tudi o nekaterih davčnih olajšavah za kulturne prireditve.

France Kosmač, filmski režiser, Ljubljana:

BREZ NEPOTREBNIH POSREDNIKOV

Samoupravne skupnosti kulture, sestavljene iz tistih, ki so jim kulturni programi namenjeni in onih, ki jih ustvarjajo, bodo izrinile s tega področja nekaj nepotrebnih posrednikov. V nadaljevanju je govoril o nekaterih predvidenih finančnih virih, zlasti filmskem prispevku, ki se mu zdi problemati-

čen. V razvitejših središčih se je kino mreža zoperstavila konkurenciji televizije z modernizacijo tehničnih naprav, s prenavljanjem prostorov, z uvajanjem novih tehnik, s specializacijo programov, s kulturo filmske predstave. Mali kinematografi pa so pred tem, da jih zapremo. Ne gre torej le za krizo na področju filmske produktivnosti, pač pa tudi za krizo reproduktivne kinematografije.

Peter Toš, Zveza kulturno-prosvetnih organizacij, Ljubljana:

SAMOUPRAVNE ODNOSE MORAMO GRADITI NA ZANESLJIVEJŠI BAZI

Če bi se uveljavili le začasni ukrepi, ki jih je predlagal republiški sekretariat, bi sicer ob večjem poudarjanju načela samoupravljanja, a ne dovolj proučenih denarnih virih prenesli breme za urejanje teh vprašanj iz sfere »statističnega urejanja« v sfero samoupravljanja. S tem pa bi bili ti samoupravni organizmi obsojeni na mrtev kot. Samoupravne odnose moramo graditi na zanesljivejši bazi, ki bo zagotavljala razreševanje kulturnih problemov ob čim bolj racionalni kulturni politiki, sicer bomo ostajali le pri vsakokratnem monologu kulturnih delavcev, polnem gneva in razočaranja.

Milan Batista, osrednja knjižnica občine Kranj:

NUJNOST STROKOVNIH RAZISKAV

Opozoril je na zapletenost odnosov in problemov v kulturi, ki terjajo strokovne raziskave in strokovno razreševanje. Programov pa ni mogoče realizirati, če ni družbenega do-

govora. Le-ta mora zagotoviti samoupravnost v kulturi in stabilno materialno osnovo.

Lojze Filipič, Mestno gledališče ljubljansko:

PROGRAME IMAMO

Polemiziral je z mislijo, da nimamo kulturnih programov. Programe imamo, saj imamo stanje v kulturi, razdrobljenih programov pa nihče ni sistemiziral in zahteval revizije programov. Ne gre torej za krizo programov, pač pa krizo revizije programov: kaj bomo ohranili, kaj odrezali, kaj prisadili. Zavzel se je za to, da delež kulture v družbenem proizvodni postane res delež z vsem, kar ta pojem vsebuje, se pravi, da v krizi pade in z dohodkom raste. V dosedanjih izhodiščih pogreša poudarek, da je kultura sestavni del narodnega življenja, pri čemer je treba upoštevati dve sestavini — nacionalni obstoj in socializem in to naj bo stvar kulturne politične in idejne odločitve. V izhodiščih pogreša poudarek, da mora sistem samoupravljanja uresničiti določila ustave, se pravi, da mora družba umetnikom omogočiti ustvarjanje, državljanom pa pogoje, da jim bo umetnina dostopna. Podvomil je tudi v potrebnost kulturne skupnosti na ravni republike, kajti v tem primeru bi šlo za dupliranje (prosvetno kulturni zbor).

Sandi Krošelj, Slovensko ljudsko gledališče, Celje:

RAZDROBLJENOST NAS UNICUJE

Med drugim je dejal, da bi morali pri umetniških dejavnostih najti skupni interes. Če je družba zainteresirana za splošno in umetnostno kultiviranost naroda, ki ga je za večjo občino velemesta, bi se ta družba morala boriti proti razdrobljenosti. Ta razdrobljenost pri naš kulturo uničuje. To je prepuščenje finančnih bremen manjšim enotam, ki za to niso sposobne. Kulturni interes naj bi bil bolj povezan. Premalo nam je, da bi lahko hodili vsak svojo pot, kajti le vsi skupaj se lahko zaščitimo pred nekulturnostjo, ne pa vsaka občina sama zase.

mogli izhajati le iz turistične takse, pač pa iz ocene, kolikšen je bil prispevek kulture k razvoju turizma in drugih dejavnosti, ki so prav zaradi turizma ustvarile večji dohodek.

Sergej Vošnjak, »Delo«:

STABILIZACIJA V SKLADU Z NARODNIM DOHODKOM

Odbor za kulturo pri Mestnem svetu Ljubljana se zavzema za takšno stabilizacijo kulturnega razvoja, ki bo usklajena z rastjo narodnega dohodka. Dejal je, da je iz skupščinskih poročil za zadnja štiri leta videti, kot da so že financirali kulturne programe. A pozna prenekatero kulturno institucijo, od katere nikoli nihče ni zahteval, da poroča o izvajanju programa. Zato tudi ni dobil več tisti, ki je naredil več, in obratno. Sam tudi ne vidi sistemske rešitve, ki bi omogočala nagradjevanje več in bolje opravljenega dela. Proučiti bi morali nekatere delitvene izkušnje v Beogradu in Zagrebu. Gospodarstvo naj bi sofinanciralo v večji meri tiste programe, ki razvijajo kulturne interese proizvajalcev. Zavarovati bi se morali pred tem, da se ob skupnostnih ne bi razvile službe, ki bi zažirale v že tako skromna sredstva za dejavnost. Tudi on se je zavzel za večjo udeležbo turizma pri financira-

VELETRGOVINA
LJUBLJANA, TITOVA 77
TELEX: 31248 TELEFON: 315-955

vas vabi,

da izberete iz

sortiranih zalog:

- usnje, potrebščine za sedlarje, čevljarje in tapetnike, tesnilni in izolacijski material, avtolake, filtre, obloge za zavore in sklopke;
- gumijaste cevi in plošče, instalacijski material, klina-sta in pogonska jermena, transportne trakove, gumijevje mehke in trde profile, gumijevo obuvalo, velo, moped in avto gume;
- jutene in konopljene tkanine, filce, platna, dekorativne tkanine, cerade, tehnične tkanine, vrvarske izdelke;
- plastične folije, skay, PVC profile in cevi, plošče, plastične mase za predelavo, moltoprem, ultrapas in eval plošče;

- gumijaste in vinil tekače, podolite, tople pade, vinaz plošče, linolej, iglane nyonske preproge (Fulda), tufing, likoliti, kotne profile, lepila za PVC, gumo in usnje;
- zaščitne obleke, čelade, rokavice, očala, zaščitno obu-tev, dežne plašče, bunde;
- tekstilno, plastično, usnjeno in kovinsko galanterijo, igrače, blžuterijo;
- tekstilne izdelke za mlino in pekarne, sita, žične tkanine, mlinsko in pekarniško opremo;
- opremo za trgovino in gostinstvo, hladilne in toplotne naprave, blagajne, hladilnice, pralne stroje, teht-nike;

- pisalne in računske stroje, razmnoževalne stroje, knjigovodske stroje, fakturirne stroje, teleprinterje.

- RUDNIKI
- TOVARNE
- OBRATNA, TRGOVSKA TRANSPORTNA IN MLINSKA PODJETJA
- GRADBENICA IN USTANOVE

Prepričajte se o solidni postrežbi in najnižjih cenah veletrgovine »ASTRA«.

Vsa naročila, osebna in pismena ali preko naših potnikov izvršimo hitro in solidno. Pri naročilih tehničnega materiala vam tudi strokovno svetujemo!

STALIŠČA

predsedstva republiškega sveta ZSS in predsedstva republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti o TEZAH O RAZVOJU IN IZPOPOLNJEVANJU SISTEMA IZOBRAŽEVANJA IN VZGOJE V SFRJ (skupna seja 9. decembra 1968)

Predsedstvi menita, da je pri oblikovanju družbenemu razvoju ustrezne sistema vzgoje in izobraževanja treba upoštevati uresničevanje samoupravljanja, kulturni napredek in hiter razvoj znanosti in na njej zasnovane tehnologije. Pri iskanju rešitev bi morali izhajati iz vsestranske družbene vloge vzgoje in izobraževanja, pri čemer bi bilo treba imeti pred očmi tako potrebe proizvodnje in drugih dejavnosti kot tudi razvoj družbenih odnosov. Teze o razvoju in izpopolnjevanju sistema izobraževanja in vzgoje v SFRJ, ki v bistvu temeljijo na omenjenih izhodiščih, naj bodo osnova za zvezno resolucijo in ne za zakon. Ta splošni zvezni dokument naj bi postal temeljno besedilo, na podlagi katerega bodo posamezne republike izgrajevale svojo zakonodajo na vzgojno-izobraževalnem področju, in sicer v skladu s posebnostmi družbenega in ekonom-

skega razvoja. Zvezni dokument naj bi bil čimbolj splošen, to se pravi, da naj bi razčlenil družbenoekonomske temelje in določil cilje vzgoje in izobraževanja, hkrati pa je seveda nujno, da bi začrtal tudi najbolj splošne obrise izobraževalnega sistema v Jugoslaviji. Zato naj bi zvezni dokument nakazoval samo osnovne poteze strukture vzgojno-izobraževalnega sistema in dopuščal raznolikost organizacijskih oblik, prek katerih bi bilo mogoče uresničevati postavljene cilje. Konkretizacija vzgojno-izobraževalnega sistema naj bo potemtakem v celoti prepuščena republikam.

Teze so povsem sprejemljivo začrtale družbenoekonomske osnove vzgoje in izobraževanja, zlasti pa je pomembno, da gradijo na enotnih družbenoekonomskih izhodiščih. Podlaga za urejanje družbenoekonomskih razmerij na izobraževalnem področju naj bi bila

»cena« izobraževanja. »Cena« izobraževanja ne more biti posledica delovanja tržnih zakonitosti in zato ne more — tako kot je zapisano v tezah — »najbolj učinkovito vplivati na razvoj izobraževanja v skladu s potrebami delovnih ljudi in občanov, na strukturo in omrežje izobraževalno-vzgojnih ustanov, na racionalizacijo, intenzifikacijo, učinkovitost in kvaliteto dela in na reševanje vrste drugih problemov na področju izobraževanja in vzgoje«. »Ceno« je treba razumeti (in tako dopolniti tudi teze) kot kategorijo družbenega dogovarjanja; predvidena kvaliteta in kvantiteta izobraževanja v skladu z družbenimi potrebami in materialnimi možnostmi ter družbeno dogovarjanje so osnova za enakopravno vrednotenje izobraževanja glede na druga področja dela (seveda v odvisnosti od delovnih rezultatov).

V zvezi s poglavjem tez »Cilji vzgoje in izobraževanja« predsedstvi nimata kaj bistvenega dodati in soglašata, da naj bo to poglavje sestavni del zveznega dokumenta.

O poglavju o sistemu izobraževanja predsedstvi menita, da gre do teže preveč v podrobnosti in da bi moral zvezni dokument vsebovati le splošne obrise sistema. Najbolj problematično s tem v zvezi je poglavje o srednjem izobraževanju. Ni dvoma, da je prav srednje izobraževanje najbolj kritični del izobraževalnega sistema in da so v sedanjem sistemu pomanjkljivosti, ki bi jih morali čimprej odpraviti. Če hočemo dosledno upoštevati nenehni družbenoekonomski, kulturni in tehnološki napredek, potem bi kazalo graditi na izhodiščih, ki so zapisana v tezah, in sicer da je treba na tej stopnji izobraževanja zagotoviti večji obseg splošno-izobraževalnih znanj, da ima »sodobno srednje izobraževanje nalogo mlaj-

OB ZAKLJUČKU II. LETOŠNJIH DELAVSKIH ŠPORTNIH IGER OBSS KRANJ

KRATKO IN JEDRNATO

Konec minulega meseca so podelili v Ljubljani v Klubu poslancev že četrty zapovrstjo Bloudkova priznanja — najvišja republiška družbena priznanja za dosežke na telesnokulturnem področju.

Pobudo za ustanovitev Bloudkovi priznanj sta dala že pred leti Zveza za telesno kulturo Slovenije in pa Komisija SRS za telesno kulturo. Z nagradami in priznanji naj bi sleherni leto obudili spomin na pokojnega inž. Stanka Bloudka, obenem pa se naj bi spomnili tistih neumornih funkcionarjev, organizatorjev in tekmovalcev, ki se jim danes lahko zahvalimo za uspehe na telesnokulturnem področju.

Tokrat je prejelo nagrade in plakete 24 posameznikov in 4 organizacije. Šest nagrad so podelili 5 posameznikom in 1 organizaciji, 22 plaket pa je prejelo 19 posameznikov in 3 organizacije.

Imen ne bi našteval, saj jih tisti, ki se zanimajo za razvoj telesne kulture pri nas, nedvomno dobro poznajo.

Težaven izbor

Vsi ti — vsaj velika večina — tudi dobro vedo, da je imela komisija za podelitev Bloudkovi priznanj izredno težavno delo, vendar — da ga je dokaj dobro opravila.

S to oceno mislimo predvsem na to, da tudi letos ni med nosilci tega pomembnega priznanja nikogar, ki tega ne bi zaslužil. Celo nasprotno: šele danes so prišli na vrsto tisti, ki bi to visoko priznanje zaslužili že pred časom.

Toda, število Bloudkovi priznanj in nagrad je omejeno. Ni jih veliko, kot je kandidatov, saj bi jih skorajda lahko prešteli na prste dveh parov rok, medtem ko je zaslužnih športnih delavcev pri nas na stotine.

Cep ravno je bilo doslej podeljenih že 33 Bloudkovi priznanj in 88 plaket, so torej danes še ljudje in organizacije, ki bi to priznanje prav tako zaslužili, pa zaradi znanih razlogov še niso prišli na vrsto. Temu bi malce težko oporekali...

Se bolj težko pa bi krivili člane komisije za podelitev Bloudkovi priznanj — in to delajo nekateri danes — da »pozabljajo« in zaslužne športne delavce in organizacije.

Sliši se tudi, da si omejena komisija s svojim delom »povečuje dolg« do marljivih funkcionarjev, športnikov in organizacij.

Zato naj ponovno poudarimo, da ne gre niti za »pozabljanje« in še manj za kaj drugega. Dejstvo je le — naj še enkrat zapišemo — da je število priznanj precej manjše od števila tistih, ki bi jih zaslužili!

A. UL.

Na svidenje na Krvavcu

Na slovesnem zaključku II. letnih delavskih športnih iger Občinskega sindikalnega sveta Kranj, ki je bil minuli teden v dvorani kranjskega Delavskega doma, se je zbralo blizu sto tekmovalcev in požrtvovalnih organizatorjev.

Vedri so bili obrazi številnih športnikov — predstavnikov kranjskih delovnih kolektivov — ki so prišli po trdih, toda prijetnih srečanjih na igriščih, po zaslužena priznanja.

Dolga miza, za katero so sedeli Vili Planinšek — vodja športne komisije pri Občinskem sindikalnem svetu, Stane Božič — predsednik sindikalnega sveta Kranj in drugi organizatorji in pobudniki letošnjih sindikalnih športnih iger, se je skorajda šibila od bleščečih pokalov, številnih plaket in diplom, ki so čakale na tiste, ki so se letos najbolj odrezali.

NA STARTU 690 TEKMOVALCEV

V tovariškem vzdušju in nezvezanem razgovoru je stekla beseda o minulih športnih srečanjih in pa o pripravah na letošnje zimske sindikalne igre, ki bodo meseca februarja na Krvavcu.

Ob letošnjih športnih igrah občinskega sindikalnega sveta Kranj je vsekakor zanimiva ugotovitev, da je uspešno organizatorjem z razmeroma skromnimi sredstvi kar lepo razgibati športno udejstvovanje zaposlenih. Na razpis za tekmovalce v sedmih športnih panogah se je namreč prijavilo kar 89 ekip s 690 tekmovalci. In za organizacijo zares številnih tekmovalcev, ki so bila na sporedu vse od septembra do prvih dni decembra, je potrošila komisija za šport pri občinskem sindikalnem svetu komaj blizu 6000 dinarjev. Če računamo, da so tu všteti tudi stroški zaključne slovesnosti, potem moramo vsekakor priznati, da je moč tudi s skromnimi sredstvi organizirati množična športna srečanja, ki pomenijo za ljudi v proizvodnji dragoceno spodbudo za redno aktivnost na telesnokulturnem področju.

In prav zato zaslužijo kranjski sindikalni delavci še posebno priznanje.

NEKATERE SINDIKALNE ORGANIZACIJE SO ZATAJILE

»Ko smo letos organizirali II. letne športne igre občinskega sindikalnega sveta Kranj, smo skušali določene pomanjkljivosti, ki so prišle do izraza minulo leto, odpraviti,« je v svojem govoru dejal Vili Planinšek, predsednik športne komisije pri ObSS Kranj. »Mislim, da smo v marsičem uspeli, brez spodsrdljajev pa seveda nikoli ne gre. Glavna letošnja ugotovitev komisije za šport, ki je bila imenovana od predsedstva občinskega sveta je, da smo imeli največje težave pri organizaciji prav z nerensnim pristopom nekaterih sindikalnih podružnic. Ko smo na primer pričeli s tekmovalni ob napovedanem času, nekaterih ekip sploh ni bilo na startu, ne da bi predhodno opravile svoj izostanek...«

Naj na tem mestu še omenimo, da se kljub letošnji rekordni udeležbi iger niso udeležila nekatera velika gorenjska podjetja, čeprav bi delavci radi tekmovali. Zato bodo morale sindikalne organizacije posvečati v bodoče še več skrbi aktivnemu oddihu zaposlenih, saj gre v bistvu za pomembno dejavnost, ki krepi delovne sposobnosti zaposlenih.

Nikakor pa ne smemo pozabiti na nekatere prizadevne delovne kolektive in organizatorje, ki so pripomogli, da so letošnje športne igre tako lepo uspeli,« je med drugim poudaril Vili Planinšek. »Tako moramo

na primer posebej pohvaliti ekipo Puškarne in vse tiste tovariše, ki so nesebično pomagali pri organizaciji iger in poskrbeli za to, da so potekala tekmovalna kvalitetejša od lanskim. Tekmovalci in tudi drugi pa so enoglasno ugotavljali nadaljnjo potrebo po športnem srečanju predstavnikov delovnih organizacij, medtem ko so sindikalni funkcionarji dejali, da si bodo v prihodnje še bolj prizadevali, da bi dobila rekreativna dejavnost v sleherni delovni organizaciji mesto, ki ji pripada.

KDAJ BODO STARTALE ŽENSKÉ?

»Komisija za šport pri ObSS si je zadala nalogo, da v prihodnjem letu svojo dejavnost okrepi in razširi,« je poudaril predsednik komisije Planinšek, »saj imamo za to vse pogoje. Tudi občinski sindikalni svet ima polno razumevanje za naše delo, zato imamo v načrtu, da stopimo v bodoče prek naših občinskih meja in organiziramo srečanja s sindikalnimi ekipami izven naše občine...«

Se marsikaj spodbudnega bi lahko napisali o letošnjih sindikalnih športnih igrah v Kranju, pa se kljub vsemu raje dotaknimo vprašanja, zakaj med skoraj 700 nastopajočimi ni bilo niti ene predstavnice ženskega spola.

Na naše vprašanje smo dobili od organizatorjev naslednji odgovor:

»Veliko število samoupravnih organov in posameznikov se sicer strinja, da je športna rekreacija na moč koristna, vendar običajno pri tem vse skupaj tudi ostaja. V marsikateri delovni organizaciji enostavno ni človeka, ki bi bil pripravljen žrtvovati nekaj svojega prostega časa v korist organizacije oddiha zaposlenih. Ob letošnjih igrah smo seveda razpisali tekmovalca tudi za ženske. Vendar — brez uspeha. Na razpis za tekmovalca v odbojki in namiznem tenisu se ni prijavila niti ena sama ekipa...«

LOVORIKA PREDSTAVNIKOM ISKRE!

Stane Božič, ki je razdelil najuspešnejšim ekipam in posameznikom zaslužena priznanja, je v svojem pozdravnem govoru poudaril, da je treba krog sodelujočih še razširiti. Gre namreč za koristno in prijetno razvedrilo proizvajalcev po napornem delu, rezultati dejavnosti pa v vsakem primeru govore v prid tako posameznikom kot skupnosti — je dejal predsednik Božič.

Na letošnjih športnih igrah ObSS Kranj so bili najuspešnejši predstavniki Iskre. Slede

ekipe Puškarne, Standarda, Projekta, Lesne industrije, Save, Kovinarja, Tekstilindusa, IBI, Iskre II, Kovinskega podjetja, Elektro Kranja, Tekstilnega šolskega centra in Exoterma II.

Rezultati po posameznih panogah pa so naslednji:

Namizni tenis: 1. Iskra, 2. Sava, 3. Projekt; posamezniki: 1. Novak (Iskra), 2. Trček (Sava), 3. in 4. Korenjak in Lutar (oba Sava — Kranj); odbojka: 1. Iskra, 2. Kovinar, 3. IBI I.; roket: 1. Iskra, 2. Sava, 3. Prosveta; streljanje: 1. Iskra, 2. Sava, 3. IBI; tenis: 1. Komunalni zavod za socialno zavarovanje (Stare-Prislan), 2. Iskra I. (Žnidar-Zdešar), 3. Sava (Lakner-Polenc); kegljanje: 1. Elektro Kranj A., 2. Tekstilindus, 3. Iskra I.; mali nogomet: 1. Iskra II., 2. Puškarne, 3. Standard.

● DRAVOGRAD

Novi šolski športni park

Do maja prihodnjega leta bodo pri novi osnovni šoli zgradili mali športni park, ki bo imel igrišče za košarko, roket in odbojko. Uredili pa bodo tudi igrišča za mini golf in rusko kegljišče. Večino del bodo opravili šolarji sami s prostovoljnimi delom, večja strojna in zemeljska dela pa bo opravilo gradbeno podjetje iz Dravograda brezplačno. Računajo, da bodo igrišča nared do konca maja, ko bo šola priredil tretje pionirske olimpiade — srečanja najboljših pionirjev-sportnikov iz vse občine.

I. P.

● MARIBOR

Vodita Invalid in TAM V

Pod pokroviteljstvom Občinskega sindikalnega sveta Maribor je bilo odigrano peto kolo občinske namiznoteniške lige, na kateri sodeluje 24 ekip iz mariborskih kolektivov. Tekmovanje se je pričelo v oktobru in bo trajalo vse do aprila prihodnjega leta. Po petem kolu tekmovalca vodi v prvi ligi ekipa Invalida pred TSN, v drugi ligi pa ekipa TAM V.

D. Z.

● GORNJA RADGONA

Lovorika predstavnikom Gornje Radgone

Na nedavnem srečanju sindikalnih podružnic občinskih uprav Ljutomera in Gornje Radgone so se tekmovalci pomerili v odbojki, šahu, streljanju in kegljanju. Presenetljivo so letos zmagali predstavniki sindikalne podružnice gornjeradgonske občinske uprave v streljanju z 11 krogi prednosti, v šahu z rezultatom 3:1 in v odbojki z rezultatom 3:2. Le v kegljanju so gornjeradgonski tekmovalci izgubili z razliko 28 kegljev.

F. Klemenčič

● NOVA GORICA

Dobro obiskovana vzpenjača

Podjetje Avtopromet Gorica je pred dnevi izdalo ličen barvni prospekt Svete gore, na katero je letos speljalo najodobnejšo gondolsko vzpenjačo. Zanimivo je, da je interes za obisk Svete gore oziroma Skalnice, kot imenujejo ta hrib nekateri domačini, že od nekdaj izredno visok. Danes se lahko povzpemo na Sveto goro z gondolsko vzpenjačo, ki nas že v petih minutah pripelje na vrh. S Svete gore, ki je visoka 682 metrov, je čudovit razgled na Julijske Alpe, Furlansko nižino in na Jadransko morje. Spodnja žičnica, ki leži ob vstopu v Soško dolino, je oddaljena od Nove Gorice le 4 kilometre.

J.

dini, ki se je odločila nadaljevati šolanje v šolah za kvalificirane delavce, v tehniških šolah in gimnazijah, nuditi predvsem solidno osnovo splošne izobrazbe za sprejemanje kasnejših sukcesivnih sprememb v razvoju znanstveno-tehnične baze, tehnologije in demokratskega družbenega sistema, medtem ko si je ožjo strokovnost mogoče pridobiti šele med delom, na delovnem mestu, nadalje, da je brez odlašanja treba ustrezno urediti prehode med posameznimi vrstami srednjih šol, da morajo imeti v srednjih šolah ob poklicni usmeritvi ustrezno mesto tako splošno-izobraževalna kot tehnična znanja s proizvodnim delom itd.

Pri oblikovanju srednjega izobraževanja bi morali izhajati iz nomenklature in analize poklicev; to naj bi bilo enotno za vso državo in naj bi zajelo vse poklice, torej tudi tiste, za katere ni potrebna srednješolska izobrazba. V skladu s tem naj bi republike določile vsebino, oblike in dolžino tovrstnega izobraževanja. V sistem vzgoje in izobraževanja sodijo raven šolskih oblik izobraževanja na ravni srednje stopnje tudi vse oblike izobraževanja za ožje poklice, ki se izobražujejo na delovnem mestu; obenem bi moral sistem omogočiti tudi neovirano napredovanje tako v vertikalni kot horizontalni ravni. Z družbeno verifikacijo poklicev (po predpisani nomenklaturi), ki se izobražujejo na delovnem mestu, pa bi vsekakor morali določiti minimalno splošno in strokovno znanje. Za zdaj bi bilo verjetno treba doseči, da bi v poklicnih in tehničnih šolah sistematično dodajali več splošne izobrazbe in dokončnemu oblikovanju profilog namerljivi zlasti zadnje obdobje študija, medtem ko bi npr. v gimnazijah lahko uvajali več tehničnih znanj in poznavanje proizvodnega dela, seveda pa zaradi tega ne bi smela trpeti kvaliteta splošnih znanj, ki so potrebna za nadaljnji študij na

visokih šolah. Tako bi bili olajšani tudi prehodi med posameznimi vrstami šol, kljub temu pa bi morali sistem prehajanja preučiti in le-to tudi brez večjih težav omogočiti. Glede na vse doslej povedano bi bilo treba še temeljito preučiti rešitve, ki jih za srednje izobraževanje predlagajo teze, in se šele nato odločiti, kdaj in v kakšnem obsegu bi tak model srednjega izobraževanja ustrežal našim razmeram. Predsedstvi tudi menita, da sedaj in v bližnji prihodnosti ni pogojev za to, da bi se mladina odločala za poklice šele po dokončanem 17. letu.

Ob osnovnem šolstvu, ki ga teze obravnavajo tako, kot ga že deset let dejansko uresničujemo, ni mogoče mimo tolikokrat ponovljene ugotovitve, da osnovna šola ostaja nedokončano delo in odstotek otrok, ki ne dokončajo osnovne šole, ovira, prek katere bi morali priti v najkrajšem času. Prepočasno premaganje tako izrazite hibe v osnovnem izobraževanju tudi onemogoča hitrejši spreminjanje izobrazbene strukture zaposlenih. Zato naj bi zvezni dokument spodbujal republike, da bi pospešeno odpravljale vzroke, ki preprečujejo, da bi bila osnovna šola taka, kot smo jo z reformo predvideli. Pri tem gre zlasti za ustreznejše učne načrte in sodobne metode pouka, za boljše kadrovske strukture in za izboljšanje materialne osnove. Hkrati pa ne bi smeli zanemariti tudi tistega dela mladine, ki se z nedokončano osnovno šolo zaposli, marveč bi morale tako delovne organizacije kot družbenopolitične skupnosti storiti vse, da bi si čimveč te mladine ob usposabljanju za poklic pridobilo tudi osnovno splošno izobrazbo.

Glede izobraževanja odraslih predsedstvi ugotavljata, da delavske univerze in druge specializirane ustanove za tovrstno izobraževanje niso dobile v tezah dovolj natančno opredeljenega mesta, ki

bi ustrezalo njihovi funkciji. V vsebini izobraževanja odraslih je preveč poudarjen zgolj produkcijski vidik izobraževanja, zanemareno pa je kompleksno oblikovanje osebnosti odraslega človeka (humanistično, splošno, kulturno itd.). Teze tudi premalo jasno določajo materialne obveznosti družbe do izobraževanja odraslih, zlasti pa še do tistega izobraževanja, za katero je družba najbolj zainteresirana. V tezah je pravilno opredeljena pomembnost permanentnega izobraževanja, vendar pa zaradi obstoječih razmer ne bi smeli zanemariti kompenzacijskega izobraževanja, ki bo nedvomno še precej časa družbeno aktualno.

S tako vlogo republike pri izgrajevanju izobraževalnega sistema, kot smo jo opredelili v začetku, se pred republiko postavljajo zelo zahtevne naloge. Poskrbeti bo morala, da bi uveljavili oblike vzgoje in izobraževanja, ki bodo najbolj zagotavljale uresničevanje v zveznem dokumentu postavljenih izhodišč. Samozadovoljstvo in nekritičnost sta seveda povsem odveč, prav tako pa tudi vztrajanje pri nekaterih v tradiciji zakoreninjenih oblik in vsebin vzgojno-izobraževalnega dela. Ni dvoma, da bo treba tudi v naši republici na izobraževalnem področju premagati konservativne tendence in ob zelo močnem prizadevanju in podpori strokovnjakov in strokovnih institucij uveljaviti najnaprednejše zamisli o sodobnem izobraževanju in vzgoji. Sindikati se bodo prizadevali in se zavzemajo, da bi se v Sloveniji organizirano in strokovno lotevali vzgojno-izobraževalne problematike; še prav posebno pozornost pa bi bilo treba posvetiti strokovnemu izobraževanju, ki po vsebinski, organizacijski in kadrovski plati terja ustrezne pogoje, da bi bilo tako čimbolj prilagojeno zahtevam proizvodnje in družbenih dejavnosti.

DE

DELAVSKA ENOTNOST

POSEBNA IZDAJA
V DOMŽALAH

Bogatije ni!

Svojega nezadovoljstva niso skrivali, zato ne vem, čemu bi ga zdaj jaz prikrival. A za kaj pravzaprav gre?

Pripovedovali so: vsakokratna bilanca gospodarjenja v domžalski občini je na splošno ugodna. Podatki izpričujejo porast v vseh pomembnejših kazalcih. Tudi napovedi za letošnje poslovno leto so take.

A kljub temu je občinsko skupščino in njene organe zajel nemir.

Čisto preprosto povedano: izračuni analitikov so razkrili, da tolikokrat povzdignjena bogatija počiva na sila trhljih temeljih, celo na tako trhljih, da prete domžalsko gospodarstvo v doglednem času spravi na be-rakšno palico. Če se seveda marsikaj ne spremeni! Spremeniti pa bo potrebno veliko. Rentgen-ska slika ekonomske moči domžalske občine, kot so jo pokazali analitiki, razkriva nekatera znamenja hudo nevarnih bolezni.

V porabi sredstev na prebivalca v proračunski potrošnji, kot pravimo, celo nekatere dotirane občine prehitevajo domžalsko komuno. In vendar so se Domžale v proračunski potrošnji povzpele s 27. mesta pred petimi leti na letošnje 17. mesto v slovenskem merilu. Ta premik pa je pomenil tudi to, da so izdatki začeli hitreje narasčati, kot bi to dovoljeval ustvarjeni dohodek. V proračunski potrošnji že prekoračujemo realne možnosti, zatrjujejo danes v Domžalah.

Upošteva obdobje od leta 1964 dalje in primerjaje rezultate v domžalski občini z jugoslovanskimi in slovenskimi povprečji ter rezultate drugih gorenjskih občin, povprečni jugoslovanski delavec že ustvarja več dohodka kot delavec v domžalski industriji. Pri tem pa je zanimivo, da so Domžale po deležu družbe v ustvarjenem dohodku »padle« s prvega mesta na šesto, kar torej pomeni, da družba zajema relativno manj dohodka iz domžalske industrije, kot pa ga je v začetku primerjalnega obdobja.

Domžale so po moči skladov delovnih organizacij zadržale s četrtega na sedmo mesto, s sedmega mesta pa so se povzpele na prvo, kar zadeva sklade za osebne dohodke. Od tod tudi opozorilo nekaterih, da domžalsko gospodarstvo, zlasti pa industrija že zajeda lastno substancno. Za dokaz ponujajo podatke, da skladi celotne domžalske industrije komajda dose-gajo sklade ljubljanske pivovarne Union.

Samo v letu 1965 je domžalsko gospodarstvo izločilo približno 1000 delavcev. Nato je število zaposlenih vsa naslednja leta še upadalo in je šele letos v oktobru doseglo raven, doseženo v decembru leta 1965. Letni prirastek novih delavcev ocenjujejo v Domžalah na blizu 500. Tako je danes samo v ljubljanskih občinah zaposlenih kakih 2400 občanov iz Domžal. Očitno je tudi to, da je gospodarstvo izločilo najboljše kadre, ker so se le-ti tudi lahko zaposlili drugje. Po drugi strani pa je treba dodati, da nepristranski ocenjevalci opozarjajo na sila neugodna razmerja v strukturi zaposlenih v domžalskem gospodarstvu.

Današnje posebno izdajo so novinarji Delavske enotnosti pripravili na pobudo občinskega sindikalnega sveta v Domžalah. Ne da bi lepšali ali kazili podobo prizadevanj, jo zdaj posredujejo bralcem tako, kot so jo povzeli iz razgovorov v delovnih organizacijah, družbeno političnih organizacijah in v občinski skupščini. Vsem udeležencem razgovorov se najtopleje zahvaljujejo. Posebej pa se moramo zahvaliti za podatke in misli naslednjim tovarišicam in tovarišem, ki jih posebej ne omenjamo v prispevkih: načelniku za gospodarstvo občinske skupščine SLAVKU MATIČIČU, predsedniku sveta za gospodarstvo inž. IGORJU PAPEŽU, podpredsedniku občinske skupščine JANEZU KRALJU, vodji analitičnega oddelka občinske skupščine ANKI LAH, sekretarju občinske konference SZDL FRANCU GABROVŠKU in predsedniku občinskega sindikalnega sveta MILANU DEISINGERJU.

Posebno izdajo so pripravili: IVANKA VRHOVČAK, MILAN GOVEKAR, MATJAŽ VIZJAK in BOJAN SAMARIN.

KRATKA OCENA LETOŠNJIH PRIZADEVANJ TOVARNE INDUPLATI JARŠE IN PROGNOZA NJIHOVIH BODOČIH PRIZADEVANJ

Za prvim še drugi korak

»Smo ena izmed mnogih tekstilnih tovarn v državi in s tem smo najbrž povedali dovolj!« so naš pomenek o letošnjih rezultatih in prihodnjih prizadevanjih tovarne Induplati Jarše začeli zastopniki tega kolektiva: Brane Zupan, predsednik delavskega sveta, Marjan Slapšek, predsednik izvršnega odbora sindikalne organizacije, in Janko Ukmar, vodja splošnega sektorja. Njihova skupna misel ni bila izrečena zaradi tega, ker bi odklanjali razgovor; marveč zavoljo tega, da ne bi tratili časa s ponavljanjem znanih dejstev o težkem položaju tekstilne industrije.

Povzemamo najvažnejše misli sobesednikov iz tovarne INDUPLATI:

Brane Zupan: »Upošteva razmere, v katerih smo bili prisiljeni delati, smo z letošnjimi rezultati zadovoljni. Tako kot vsako leto smo namreč tudi letos proizvodnjo povečali za približno 10%. V primerjavi z lanskim letom smo osebne dohodke lahko zvišali za 18%, in dosegli mesečno povprečje 830 N-dinarjev. Medtem ko smo ob lanskoletni bilanci ugotavljali celo izgubo, bo naš letošnji rezultat ne le pozitiven, ampak resnično ugoden. S sredstvi naših skladov bomo torej lahko pospešili rekonstrukcijo, ki naj bi vplivala predvsem na povečanje produktivnosti.

Globlji vzrok za naše letošnje rezultate in tudi za optimizem vidim v nekaterih naših spoznanjih; prepričani smo se namreč, da moramo bolj realno načrtovati naše delo in naša prizadevanja. Zato smo se za naslednje leto odločili, da bi

proizvodnjo povečali le za 5%, bolj kot doslej pa nameravamo izboljšati kvaliteto. In drugič: spoznali smo, da nas prevelika razvejnost v proizvodnji samo tepe. Zato bomo v naslednjih letih skrbeli predvsem za razmah dveh osnovnih dejavnosti: proizvodnje blaga za potrebe široke potrošnje in reprodukcijskih materialov za industrijo. Za to smo navezadnje tudi usposobljeni. Druge naše dejavnosti pa bodo morale počakati dotle, da bomo učvrstili ta temeljna stebra naše tovarne.

Marjan Slapšek: »Upošteva je strukturo zaposlenih in tukajšnje razmere, so naši ljudje zadovoljni z osebnimi dohodki, ki jih prejema. Spodbudno je predvsem spoznanje, da so za služki dejansko odvisni od rezultatov dela slehernega posameznika in seveda od tržnih razmer. Glede slednjega lahko rečem, da se naš kolektiv za-

nove proizvodne prostore in najmodernejšo strojno opremo, preostali del pa za obratna sredstva.

Nove proizvodne prostore že gradijo. V njih bo stekla skrbno organizirana proizvodnja z moderno tehnologijo, ki bo občutno znižala stroške proizvodnje, kar bo omogočilo tudi znižanje cen izdelkov. Elaborat dokazuje, da so taka pričakovanja realna, da bodo brez težav vračali letno nekaj več kot pol milijon amuitet, povečali bodo sklade, z osebnimi dohodki pa se bodo uvrstili med proizvajal-

ce razvite lesne industrije. Izhod je v veliki moderni serijski proizvodnji, poudarjajo v Radomljah. Doslej so izdelovali 36 vrst izdelkov v manjših serijah. Drugačne proizvodnje si tudi niso mogli privoščiti z zastarelo opremo. Po rekonstrukciji bodo prešli na specializirano proizvodnjo — 12 vrst izdelkov — kolonialno pohištvo in sedežno pohištvo, v glavnem gostinsko opremo. Vse izdelke proizvodnega programa v novem obratu bodo izvozili na konver-tibilno področje. Poskusno bodo začeli obratovati v drugi polovici prihodnjega leta, medtem ko bo stekla redna proizvodnja v letu 1970.

To je prva etapa rekonstrukcije, so povedali v Radomljah. Pozneje nameravajo rekonstruirati še žago in v manjšem obsegu obrat v Domžalah, kjer izdelujejo stilno pohištvo in kjer je za sedanje strojne zmogljivosti premalo prostora.

Za uresničevanje velikih načrtov je zelo pomembno, da so mizarji v Radomljah strokovno usposobljeni za najzahtevnejšo proizvodnjo. Dokaz: že doslej so več kot polovico svojih izdelkov uspešno izvažali na izbirčno tuje tržišče. Potrebno jim je le visoko strokovno usposobljen kader za organizirano kvalitativno in velikoserijsko proizvodnjo. Zaposlitev takega kadra je sestavni del načrtane poslovne politike.

Številke ne prebiramo radi. Vendar imajo v Radomljah tako zanimive podatke, da z besedo ne bi mogli dovolj prepričljivo opisati njihovih prihodnjih proizvodnih in poslovnih uspehov.

Letošnji celotni dohodek bo 11 milijonov N-dinarjev. Po predvidenem načrtu bi ga prihodnje leto povečali za 43 odstotkov, in to v zadnjem četrtletju, po zaslugi nove proizvodnje. Po končani rekonstrukciji bo znašal celotni dohodek predvidoma 21 milijonov 350 tisoč N-dinarjev ali 94 odstotkov več kot letos. Dohodek enote bo prihodnje leto v primerjavi z letošnjim letom za 58 odstotkov večji, sklad osebnih dohodkov bo prihodnje leto za 43 odstotkov večji, leta 1970 pa za 101 odstotek, skladi bodo prihodnje leto za 243 odstotkov večji, leta 1970 pa za 583 odstotkov. Prihodnje leto bodo povečali tudi število zaposlenih, predvidoma za 28 odstotkov. In še povprečni osebni dohodki: letos imajo razmeroma nizke osebne dohodke, saj znašajo le 675 N-dinarjev v povprečju, toda že v prihodnjem letu jih bodo povečali za 11 odstotkov, naslednje leto pa za 26 odstotkov.

Take uspehe predvideva elaborat o prihodnjem gospodarskem razvoju obrata lesne in pohištvene industrije v Radomljah. Kolektiv se je zatrdno odločil, da se bo boril za sleherni številko v njem. V vztrajnem delu, tako pravijo, lahko prekosi lastna pričakovanja.

PAPIRNIČARJI S KOLIČEVEGA O LETOŠNJIH REZULTATIH IN O PERSPEKTIVI

MODERNIZACIJA — NAJVAŽNEJŠA NALOGA

Papirničarji s Količevega že leta veljajo za dobre gospodarje, saj po svojih rezultatih zasedajo eno izmed vodilnih mest med proizvajalci papirja v Sloveniji in tudi v državi. Najbolj zgovoren rezultat njihovih prizadevanj je, da so v zadnjih petnajstih letih samo za 11 odstotkov podražili izdelke, čeprav so se materialni stroški v tem času zvišali za več kot tri četrtilne.

Tudi tako prizadeven, delavoljen in strokovno usposobljen kolektiv, kot ga sestavljajo količevski papirničarji, pa se seveda ne more izogniti vplivom, ki jih prinašajo ne dovolj proučene spremembe predpisov. V minulem letu, ko so pristojni organi med drugim dovolili nekontroliran uvoz papirja in drugih izdelkov, ki jih proizvajajo, so se zaradi tega znašli v hudih težavah, medtem ko so druge papirnice zaradi tega zabredle celo v izgubo. Zaradi tega se niso začele kopičiti same zaloge — medtem so jih že razprodali — marveč je to neposredno vplivalo na dohodek njihovega podjetja in s tem na uresničevanje načrtov v zvezi z modernizacijo tovarne.

Iz pripovedi sobesednikov iz Papirnice Količevo — pomenka so se udeležili direktor Ivo Šonc, predsednik upravnega odbora Franc Pančur, predsednik tovarniškega odbora sindikalne organizacije Mirko Avbelj, sekretar OOZKS Franc Brenčič in vodja kadrovskega splošnega sektorja Marjan Černe — pa vendarle povzamemo, da jih je

ta nepremišljeni ukrep državne administracije vnovič opozoril, da nikakor ne smejo odlaševati z modernizacijo proizvodnje, če naj vzdržijo konkurenčno sposobnost v primerjavi s tujimi proizvajalci in tudi glede na domačo, bolj opremljeno konkurenco.

Rezultat teh njihovih spoznanj je, da so odločneje začeli izkoriščati notranje rezerve na vseh področjih. Ker je papirniška industrija hkrati uspela dokazati nesmiselnost povsem liberaliziranega uvoza, je spet stekla tudi prodaja. Rezultat vsega tega je, da so v letošnjem letu dosegli za približno 20 odstotkov več dohodka kot lani ob tem času.

Akumulativnost, ki jo dose-gajo, jim zdaj omogoča, da lahko začnejo misliti tudi na uresničevanje njihovega programa modernizacije, saj si samo tako lahko zagotove zanesljivo perspektivo.

Vendar vsaj za najbližjo prihodnost količevski papirničarji ne predvidevajo bistvenega povečanja obsega proizvodnje. Za-

to pa so njihova prizadevanja usmerjena v izboljševanje kvalitete. V zvezi s tem jim zdaj manjkajo predvsem nekatere pomožne naprave. Tako bo med prvimi investicijami prišla na vrsto gradnja novega sušilnega kanala, ker je sedanji premahen in zastarel. Čimprej bi morali poskrbeti tudi za ustreznejši notranji transport, ki trenutno tudi predstavlja ozko grlo. Kot tretja naloga, ki je pred njimi, je ustvaritev možnosti za gradnjo proizvodnega obrata za lesovino. S tem se količevski papirničarji ne bi samo osamosvojili pri preskrbi s to osnovno surovino, marveč bi lesovino lahko izdelovali v želeni kvaliteti. To pa, kajpak, občutno vpliva na kvaliteto papirja in kartona, ki ga proizvajajo. Naslednja, v bistvu najpomembnejša investicija, pa je modernizacija kartonskega stroja II, h kateremu bodo dogradili premazne in druge naprave, ki jim bodo spet omogočile nadaljnje izboljšanje kvalitete kartona. In slednjič: že zdaj morajo misliti na to, da bi v naslednjih nekaj letih kupili nov kartonski stroj.

Kot rečeno, jim sedanja akumulativnost dovoljuje, da začnejo z uresničevanjem omenjenih načrtov. Pot do cilja pa je dvojna: alj takojšnje investicije iz lastnih sredstev ali pa prek oročanja sredstev. Spričo vrednosti predvidenih investicij se količevski papirničarji poslužujejo obeh možnosti.

NESLUTEN RAZVOJ

Kolektiv lesne in pohištvene industrije v Radomljah se je pred nedavnim pripojil k podjetju Slovenijales. K temu koraku jih je vodila potreba, da si pridobijo poslovno močnega partnerja, ki bo kolektivu jamčil pri najetju kreditov za rekonstrukcijo obratov in ki jim bo pomagal pri prodaji izdelkov prek svoje prodajne mreže. S peščico ustvarjenih sredstev kolektiv lesne in pohištvene industrije v Radomljah ne bi mogel sam rekonstruirati zastarelih obratov.

V Radomljah so kolektivu podjetja Slovenijales več kot hvaležni. Omogočil jim je še pred nedavnim nesluten proizvodni in poslovni razvoj, hkrati pa je z veliko mero občutka s pogodbo kolektivu delovne enote v Radomljah prepustil popolnoma samostojen samopravni status, kar pomeni samostojno gospodarjenje z ustvarjenim dohodkom.

Slovenijales je najel za obrat v Radomljah kredit v vrednosti 7 milijonov 880 tisoč N-dinarjev. Dobri dve tretjini ga bodo porabili za osnovna sredstva, za

vezma za to, da bi med proizvajalci naše stroke prišlo do sporazuma, s katerim bi preprečili nepotrebno medsebojno konkurenco. Še več: od naših samopravnih in vodstvenih organov tudi zahtevajo, naj vplivajo na sklenitev takega dogovora ali kakršnega koli drugega sporazuma, ki bi omogočil večjo delitev dela med sorodnimi tovarnami. Prve rezultate smo že dosegli. Od vseh nas pa je zdaj odvisno, kako hitro bomo napredovali po začrtani poti. Za naše podjetje pa pomeni korak naprej že to, da bomo lahko nadaljevali z rekonstrukcijo. Lahko pa rečem, da rekonstrukcija ne bo pomenila odpustov. Morebitne probleme bomo lahko rešili z naravno fluktuacijo.

Janko Ukmar: »To ne pomeni, da zapiramo vrata naše tovarne za nove, strokovno usposobljene sodelavce. Potrebujemo jih tako v razvojnem sektorju kakor tudi v proizvodnji in v službah. Izmed desetih štipendistov na srednjih, višjih in visokih šolah jih večina zaključuje šolanje že v naslednjem letu. Mladi strokovnjaki pa se bodo lahko uveljavili, če bo tudi politika pomlajevanja, če tako rečem, slonela na zavestnih odločitvah vseh organov in organizacij v naši tovarni. Konkretno: člani kolektiva, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitve, bodo morali svoja delovna mesta prepustiti mlajšim in strokovno bolj usposobljenim sodelavcem. Pomladitve seveda ne mislimo izpeljati na mah, ker bi to škodovalo tudi interesom podjetja.«

IZ RAZGOVORA Z DIREKTORJEM PODJETJA UNIVERZALE MATIJEM SVOLJŠKOM:

Optimizem — ne brez osnove

TAKOLE NARAVNOST: KAKO OCENJUJETE LETOŠNJE GOSPODARJENJE?

Rezultati so po dosedanjih obračunih nekaj boljši od lanskih. V skladih se pozna, dosegli smo 10% povečanje osebnih dohodkov ali 980 N-dinarjev poprečnega mesečnega osebnega dohodka. Za tekstilno industrijo oziroma za konfekarne ter za strukturo zaposlenih, kot jo imamo — 95 odstotkov zaposlenih so ženske — smo lahko zadovoljni. Pričakujemo tudi, da bomo letos dosegli 2 milijardi 200 milijonov dinarjev celotnega dohodka, razmerje med osebnimi dohodki in skladi pa bo ob koncu leta bržčas 70 : 30.

IN TEŽAVE, ČE SEVEDA LAHKO O NJIH GOVORIMO?

O zadregah tekstilne industrije ne kaže izgubljati besed. Naša največja težava pa so obratna sredstva. Vezava obratnih sredstev se nam je letos povzela že na 119 dni. Potrebujemo pa milijardo obratnih sredstev. Od tega smo uspeli zagotoviti 900 milijonov lastnih obratnih sredstev, preostalih 100 milijonov pa predstavljajo krediti. Hitrejša obratnost tega kapitala torej pomeni za nas najpomembnejšo nalogo in, kot že rečeno, tudi največjo težavo.

KO JE ŽE GOVORA O TRZIŠČU, KAKO SE PODJETJE VKLJUČUJE V MEDNARODNO DELITEV DELA?

Smo specializirano podjetje za izdelavo vetrovk, volnenih tulcev in klobukov ter slavnikov. In ker naša proizvodnja presega domače potrebe, veliko izvažamo. Samo letos bomo izvozili na Vzhod 240.000 vetrovk in na Zahod 45.000. In ker želimo vnaprej ostati tako specializirani, bomo tudi v prihodnje bili bitko za tuja tržišča. Možnosti za intenzivnejše posege na tuja tržišča je na videz veliko. A res samo na videz, kar še posebej velja za zahodna tržišča. V kvaliteti in v krojih dosegamo zahodne normative, pa moramo vendarle zavračati ponudbo za delo. Zakaj? Ker moramo biti, denimo na italijanskem trgu, zavoljo zaščitnih carin in davčnin za 33% cenejši. Ob sedanji stimulaciji izvoza pa si takega znižanja prodajne cene ne moremo privoščiti. Zviševati produktivnost dela zato ni edini ključ do rešitve tega problema. Še pred nedavnim smo porabili za eno vetrovko 5 delovnih ur, zdaj jo zgotovimo v dveh! Saj razumete, kaj hočem reči: za intenzivnejše vključevanje v mednarodno delitev dela bo potrebno izoblikovati tudi učinkovitejši instrumentarij stimuliranja izvoznikov. Dotlej je vsaka bitka na zahodnem trgu neenakopravna, z ekonomskega vidika za podjetja marsikdaj že vnaprej izgubljena.

IN PERSPEKTIVA?

Postopoma povečujemo obseg proizvodnje, se organizacijsko in tehnološko utrjujemo. Tako se približujemo našemu optimumu — trem milijardam celotnega dohodka. V treh ali štirih letih, kot že kaže, ga bomo tudi dosegli.

Mamica, daj me v vrtec!

Če ima svoj dom in družino, lahko zaposlena žena in mati izbira med tremi možnostmi:

- Lahko vestno opravlja svojo službo in zanemarja dom.
- Lahko zanemarja službo in vzorno skrbi za dom.
- Lahko si izbere utrujenost.

Težava je v tem, da si presenetljivo veliko drugače razumnih žensk raje izbere utrujenost, kot pa da bi se odpovedale slepečemu lesketanju v svojih domovih in bi bile v službi le kanec pod popolnostjo.

Zato so neprestano utrujene. Posledica utrujenosti pa je, da nazadnje odpovedo doma in v službi.

Na žalost je večini žensk to nemogoče dopovedati, dokler ne obležijo pod bremenom.

S temi besedami iz »Naše žene« se začena študija o razvoju otroškega varstva v občini Domžale. Z besedo in številkami opisuje resnico, ki pa ni čisto nič lirična.

»Pred petimi leti smo bili v Domžalah na istem, kot so bili v drugih občinah. Otroško varstvo smo urejevali sproti, kakor je pač pritekalo denar v občinsko blagajno.« je začel Janez Kralj, podpredsednik skupščine občine Domžale.

»Potem smo se odločili, da bomo vprašanje otroškega varstva pri nas začeli reševati načrtno. Diplomiranemu ekonomistu Slavku Matičiču smo naročili, da v ta namen izdela študijo. On je vzel naročilo resno in je začel takoj delati. Sedaj je študija gotova in je prvo znanstveno delo te vrste pri nas.

Slavka Matičiča, on je sedaj načelnik oddelka za gospodarstvo in finance skupščine občine Domžale, pa vabijo v Zagreb, Beograd in celo v Svico, da izdela podobno študijo tudi njim!«

PORAZNE UGOTOVITVE

»Ekonomist sem in kot ekonomist sem seveda poznal samo metodo, kako naj študijo naredim. O otroškem varstvu pa takrat nisem vedel dosti.« je začel Slavko Matičič, dipl. ekonomist in načelnik oddelka za gospodarstvo in finance skupščine občine Domžale. »Zato sem dosti bral, istočasno pa sem začel zbirati prve podatke. Ugotovil sem, da pri nas le 5,05 odstotka staršev nudi svojim otrokom kvalitetno otroško varstvo. Izračunal sem tudi, da v 73,4 odstotka vseh primerov delata oba

zakonca in, da na račun družinskega dohodka trpi varovanje in vzgoja otrok. Tri četrtine vseh staršev je dolgoročno zadolženih za gradnjo ali adaptacijo stanovanj, materialno stanje družin pa kaže na to, da bi morali starši za ¼ dnevnega časa čuvanja otroka plačati 70 odstotkov razpoložljivega dohodka na otroka. Največ problemov imajo z varstvom otrok starši, ki delajo v delovnih organizacijah »Induplati«, »Trak«, »Tosama«, »Toko«, »Univerzale«, »File« in v šolstvu. Analiza je pokazala, kako nujna je družbena intervencija pri vzgoji in varovanju otrok in da tega ni več mogoče prepuščati ozki osebni odločitvi staršev, še posebej, če upoštevamo materialno stanje in veliko zadolženost družin.

»Podatke ste neprekinjeno zbirali nekaj let. Kaj vse ste še ugotovili.« nas je zanimalo. »Demografski podatki za našo občino pravijo takole: koncem leta 1965 je bilo v naši občini 8137 otrok starih do 14 let in letni prirastek pri nas je 126 otrok.

Analiza varovanja pa nam kaže, da otroke varujejo v 32,7 odstotka primerih stari starši, v 20,7 odstotka zakonci, ki dela v izmeni, v 15,6 odstotka primerih nihče, v 7,7 odstotka primerih sosedje, v 7,4 odstotka primerih sostanovalec in pod-

najemniki in samo v 3,5 odstotka primerih vzgojno varstvene ustanove. V 3,5 odstotka primerih pa otroke varujejo v vzgojno varstvenih zavodih samo še v centralni Afriki, v deželah severne Evrope je odstotek več kot desetkrat višji!«

»Ali se starši rezultatov vaše analize zavedajo?«

»Seveda se! Starši so pripravljani dati svoje otroke v varstvo in to v kar 49,3 odstotka primerih, če ne bi bilo potrebno plačevati celotne oskrbe. Vsaka mati bi raje videla, da bi bil njen otrok v vrtcu, kot pa da ga ima vsak dan po 8 ur zaprtega v stranišču, kajti tudi na takšen primer sem naletel, ko sem obiskoval starše po domovih!« je povedal Slavko Matičič.

NAČIN IZGRADNJE

»Kaj predlagate vi?« smo vprašali.

»V programskem delu svoje študije obravnavam tri skupine, ki vplivajo na določitev končnega programa razvoja otroškega varstva v občini. To so: določitev vrstnega reda izgradnje otroško varstvenih ustanov, način izgradnje in način zbiranja sredstev.

Najprej sem na osnovi makro-lokacij izdelal prednostno listo izgradnje vzgojno varstvenih ustanov. Tu sem predvsem upošteval pripravljenost staršev, da dajo otroke v varstvo, število vseh otrok v občini in število otrok, ki so jih starši pripravljali dati v vzgojno varstvene ustanove. Prve so Zgoranje Domžale, drugi je Mengeš, nato Vir, Spodnje Domžale in tako dalje. Skupaj bo potrebnih 21 otroško varstvenih ustanov.

Potem sem izbral mikro-lokacije. Tu sem po ustreznih metodoloških določilih upošteval dve osnovni zahtevi, in sicer, da otroško varstvena ustanova ni oddaljena več kot 500 metrov od stanovanja in da leži v smeri poti v službo večine

staršev. Smeri sem spoznal tako, da sem z vsakim staršem posebej šel v službo in nazaj domov! Ko sem dobljene rezultate kombiniral z rezultati makrolokacij, se je prioritetni vrstni red spremenil. Prve so sedaj Domžale (Prešernova cesta), drugi je Spodnji Vir, tretje so Domžale (Kamniška cesta), četrta je Ihan in prej drugi Mengeš je sedaj na petem mestu!«

»Kdo bi naj po vašem mnenju financiral izgradnjo vzgojno varstvenih ustanov?«

»Dve možnosti sta: podjetniška izgradnja in solidarnostni samoupravni dogovor. Jaz podpiram seveda drugi način financiranja. Pri prvem načinu bi tovarne gradile vrtnice tam, kjer se zdi njim prav in se pri tem ne bi ozirale na resnične potrebe, v drugem primeru bi pa delovne organizacije dajale sredstva v ustanovljeni namenski fond za otroško varstvo, iz katerega bi potem financirali izgradnjo otroško varstvenih ustanov tako, kot to priporoča študija!«

»Kako pa je bila študija v Domžalah sprejeta?« nas je zanimalo.

»Študija je izredno delo.« so soglasno ugotovili Rajko Radmelič, direktor VVZ Domžale, Jakob Černe, predsednik sekcije za otroško varstvo pri TIS Domžale, Milan Flerin, direktor domžalske osnovne šole in član IO TIS, ter Janez Kralj, podpredsednik skupščine občine Domžale.

»Po njej se že ravnamo, le da se prednostne liste povsem ne držimo. Prebivalci Mengeša so zbrali denar in začeli graditi vrtec, na Viru je vrtec že zgrajen in tako dalje. V glavnem pa se držimo vseh ugotovitev študije in jo bomo skušali čimprej tudi realizirati. Brez težav pa pri tem seveda ne gre.« so zaključili.

MATJAZ VIZJAK

ČEZ DVE LETI BO PRI DOMŽALAH JEZERO

Kolovec vabi

Cesta je bila ravna, drugače pa takšna kot bohinjki sir. Fičko je po njej kar poskaloval, vmes pa je žalostno cvilil. Same luknje so je bile.

»Tjale gor, v drevored zapelji.« je rekel Slavko Matičič, dipl. ekonomist in načelnik oddelka za gospodarstvo in finance skupščine občine Domžale.

Milan Deisinger, predsednik občinskega sindikalnega sveta, je zapeljal po klančku navzgor in zaustavil avto. Tam pa ni bilo nobenega drevoreda.

»Ni ga več, bil pa je! Videti bi morali tiste veličastne lipe, pa jih je kmet, lastnik drevoreda, posekal en dan prej, preden je začel veljati republiški zakon, ki je Kolovec zaščiten kot narodni park. Mogoče je zanje dobil 200 starih tisočakov, škode pa je naredil za dosti več in se je ne bo dalo še kmalu popraviti. Dolgo traja, preden drevesa zrastejo!«

Meglen dan je bil, ko smo se peljali iz Domžal proti Kolovcu.

Z roko je pokazal na maketo: »Tule bo jezero, ki bo široko 200, dolgo pa 400 metrov. Na najglobljem delu bo voda globoka okoli 8 metrov, ona tretjina jezera pa ne bo globlja kot poldrugi meter. Tla v jezeru bodo posuta s peskom, tako da voda tudi ne bo kalna. Bolj bi stra bo, kot v bazenu, saj bo jezero ves čas s svežo vodo napajal potoček.

Ob jezeru bo stal hotel, ki bo imel 100 ležišč, klasično restavracijo in samopostrežni del. Ob jezeru bosta še čolnarna in kopalnišče, malo naprej pa bodo igrišča za golf, tenis in odbojko. Okoli hriba, vse do Volčjega potoka, ki ni daleč, bo speljana jahaška steza.

»V Domžalah so mi povedali, da boste na Kolovcu zgradili tudi dosti vikendov, ali je res tako?«

»Da, zgradili bomo večje število vikendov.« je odvrnil Ludvik Šlajpah. »Petindvajset vikendov bo večjih, to bodo poslovni vikendi, namenjeni bodo za poslovne razgovore, malo straa od njih bodo stale počitniške hišice posameznikov.

Poslovni vikendi, te bodo kupili delovni kolektivi, bodo imeli po 24 ležišč, zasebni pa po 6, 7 in 8 ležišč. Vsi dopustniki se bodo seveda lahko hranili v hotelu. Kakšna bo cena vikenda, sedaj še ne vem, zgrajeni pa bodo vsi v pristnem gorenjskem stilu.

»Povedali ste, kako bo poskrbljeno za zabavo poleti, kako pa bo pozimi?«

»Hrib ob bodočem jezeru je za smuko idealen. Z ene strani

jena, zakaj bi ne šli še malo naprej, na Kolovec?«

je položen, z druge strani, to je osojne, pa zelo strm, primeren samo za zahtevnejše smučarje. Ves pa bo seveda preprežen z žičnicami, kot to zahteva sodoben zimski turizem.

»Kdaj boste začeli z delom?« nas je zanimalo.

»Kmalu, Kolovec mora biti nared že čez dve leti.« je pričljivo odgovoril Ludvik Šlajpah.

»Najprej bomo zgradili hotel, nato igrišče in počitniške hišice, čisto nazadnje pa bo prišlo na vrsto jezero in nato še cesta.«

LEPO PO VRSTI

»Kako to, da se za gradnjo tega rekreacijskega centra niste v Domžalah odločili že prej?« sem vprašal Slavko Matičiča.

»Kdaj, takrat, ko nismo imeli turistom še ničesar ponuditi?« je odgovoril načelnik oddelka za gospodarstvo in finance. »Sedaj imamo vsaj dobre ceste, sodobno urejeno trgovino in že vpeljano gostinstvo. Šele sedaj lahko turistom ponudimo: Obiščite nas! Saj bi nas turisti lahko obiskali tudi že prej, samo potem ne bi od teh nihče nikoli več prišel. To pa seveda ne more biti naš cilj.«

»Kaj vse si od rekreacijskega centra v Domžalah obetate?«

»V občinski blagajno nam bo prinesel denar. Že sedaj ga je, ko sploh še ni zgrajen. GP, Obnova je zemljišče namreč odkupilo in ga ni dobilo zastoj!«

Predvsem pa si obetamo, da bomo na Kolovcu lahko zaposlili vse tiste mlade Domžalčane, ki sedaj zamen iščejo dela.« je zaključil Slavko Matičič.

MATJAZ V.

ekskluzivni modeli — plašči in obleke modnih barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis

Ljubljana—Maribor—Osijek

Domžalska mini anketa

Pred novo veleblagovnico »Napredek« v Domžalah smo zaustavili tri občane in jih vprašali, za katero svoje vprašanje bi radi slišali odgovor javnih delavcev. Občani so vprašali tole:

● Niko Adlešič, aranžer iz Mengeša: Ceste v Mengešu so zelo zanemarjene, na novo je bila v zadnjem času asfaltirana samo cesta Mengeš—Rodica. Zanima me, zakaj občina Domžale tako slabo skrbi za ceste v Mengešu in zakaj pri nas še zmerom nimamo urejenih hodnikov za pešce!«

Odgovarja Slavko Matičič, diplomirani ekonomist načelnik oddelka za gospodarstvo in finance skupščine občine Domžale: »Od 84 milijonov starih dinarjev, ki smo jih letos za ceste namensko zbrali v naši občini, je za ureditev 2,74 km krajevnih cest dobila krajevna skupnost Mengeš 5,9 milijona starih dinarjev. Razen tega je KS Mengeš dobila iz občinskega proračuna še 6,4 milijona starih dinarjev, ki bi jih lahko tudi uporabila za vzdrževanje cest. Če jih ni, je to njihova stvar, so pa imeli druge, verjetno bolj pereče potrebe. Za ceste republiškega pomena je dolžna skrbeti republika. Vseeno pa je skupščina naše občine, na odločno zahtevo odbornika iz Mengeša, asfaltirala cesto Mengeš—Rodica. To pa je bilo naš darilo republiki in ne naša dolžnost!«

● Sprašuje Jure Majhenič iz Količevega: »V Domžalah smo imeli mladinski klub. Deloval je dva meseca, sedaj pa je približno pol leta že zaprt. Zakaj?«

Odgovarja Franc Gabrovšek, sekretar izvršnega odbora SZDL Domžale: »SZDL je za mladinski klub, saj smo mladincem brezplačno celo odstopili opremo. Žal pa se je mladinski klub v Domžalah povsem izrodil. Mladi fantje in dekleta so bili v klubskih prostorih vse do zgodnjih jutranjih ur, počeli pa so vse mogoče. Kljub smo bili prisiljeni, tudi na zahtevo prizadetih staršev, zapreti. Ponovno ga bomo odprli takoj, ko bomo pridobili pedagoške delavce in druge za mentorje. Zveza mladine pa mora seveda pripraviti primeren program dela.«

● Sprašuje Majda Dragan, gospodinja iz Domžal: »Pred dvema letoma sem se z družino preselila v novo stanovanje v bloku v Kamniški ulici. Ves čas redno plačujem za centralno kurjavo po 5500 starih dinarjev mesečno, v stanovanju pa zmrzujemo. Zanima me, zakaj so pri nas kotel za centralno kurjavo začeli popravljati šele takrat, ko bi morali začeti že kuriti, to je po 15. oktobru in ne takoj, ko se je pokvaril?«

Odgovarja Jože Zevnik, direktor Stanovanjskega podjetja Domžale: »Centralna kurjava v blokih v Kamniški ulici je narejena tako, da je še pri — 18 stopinj Celzija v stanovanju + 18 stopinj. Pogodba pravi, da smo dolžni začeti kuriti takoj, ko je mraz in ne, denimo, 15. oktobra. Letos je do zamude prišlo, ker se je pokvaril kotel. Na novi garancije smo že v mesecu marcu zahtevali od GP »Obnova« iz Ljubljane, da kotel popravi. Oni pa so s popravilom odlašali vse do oktobra. Sedaj pa je kotel popravljen in je v blokih že toplo.«

M. VIZJAK

